

## VERSLAG VAN WERKZAAMHEDEN 2020

### Grenspark Maas-Swalm-Nette



Heidevlakte na de Meinwegbrand in april 2020 (foto: A. Claassen © Grenspark MSN)

[WWW.GRENSPARK-MSN.NL](http://WWW.GRENSPARK-MSN.NL)

GESUBSIDIEERD DOOR DE PROVINCIE LIMBURG EN DE DEELSTAAT NORDRHEIN-WESTFALEN

provincie limburg



Ministerium für Umwelt, Landwirtschaft,  
Natur- und Verbraucherschutz  
des Landes Nordrhein-Westfalen



## Inhoudsopgave

|           |                                                                  |           |
|-----------|------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1.</b> | <b>INLEIDING</b>                                                 | <b>3</b>  |
| <b>2.</b> | <b>GRENSPARK MSN 2002-2020</b>                                   | <b>4</b>  |
|           | Deelnemers Grenspark MSN                                         | 6         |
|           | Algemeen Bestuur                                                 | 7         |
|           | Samenstelling Algemeen bestuur (Stand 31.12.2020)                | 7         |
|           | Dagelijks bestuur                                                | 8         |
|           | Kantoor                                                          | 8         |
| <b>3.</b> | <b>SUBSIDIES</b>                                                 | <b>8</b>  |
| <b>4.</b> | <b>PROJECTEN</b>                                                 | <b>9</b>  |
|           | INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald                    | 9         |
|           | INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie                        | 9         |
|           | People 2 People project Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterroutes | 10        |
| <b>5.</b> | <b>PROJECTACQUISITIE</b>                                         | <b>10</b> |
|           | Provinciale Regie Natuur- en Bosbrandbeheersing                  | 10        |
|           | Doorontwikkeling Nationaal Park de Meinweg                       | 11        |
| <b>6.</b> | <b>OVERIGE WERKZAAMHEDEN 2020</b>                                | <b>11</b> |
|           | Boek "Natuur voor elkaar" in Grenspark MSN                       | 11        |
|           | Lidmaatschap EUROPARC                                            | 11        |
|           | Evenementen programma                                            | 11        |
|           | Premiumwandelproutes Water.Wandel.Wereld                         | 12        |
|           | Internetsite Grenspark MSN en Facebook                           | 12        |
| <b>7.</b> | <b>VOORLICHTING, COMMUNICATIE EN PROMOTIEACTIVITEITEN 2020</b>   | <b>13</b> |

## 1. Inleiding

Een belangrijke mijlpaal in 2020 voor Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN) was het publiceren van de Risico Beheerplannen die in het kader van het INTERREG V-A project Natuur- en Bosbrandpreventie voor Mook en Middelaar, Maasduinen (Gennep en Bergen), Venlo en de Meinweg-Grenswald werden opgesteld. De laatste stappen in dit project werden opgeschrikt door de grote aprilbrand op de Meinweg die ca. 200 ha bos en natuur in de as legde.

Binnen het People 2 People project Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterroutes werd gestart met de verkenning van de mogelijkheden voor een grensoverschrijdend project Ruiterroutenetwerk.

Met de ontvangst van de eindbeschikking voor het INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal gestart in 2016 kon dit project in 2020 ook financieel definitief worden afgesloten.

In praktische zin werden de werkzaamheden zowel binnen de projecten als wat de PR en communicatie betreft, sterk negatief beïnvloed door het uitbreken van de COVID-19 pandemie. Besprekingen en evenementen konden niet of slechts beperkt plaatsvinden en werden vervangen door onlinegesprekken of kleinere bijeenkomsten. Vanwege de mede daardoor opgelopen vertragingen werd de projectduur van het INTERREG V-A project Natuur- en Bosbrandpreventie door de euregio rijen-maas-noord met een half jaar verlengd tot eind januari 2021. Het normaal gesproken grote aanbod aan evenementen in de grensregio is in 2020 geminimaliseerd i.v.m. de COVID-19 uitbraak. Wel zijn bewoners en bezoekers van de regio de Premium wandelroutes intensiever gaan gebruiken, omdat alleen of in kleine groepjes wandelen één van de weinige veilige activiteiten was. De natuur mocht zich in een toenemende belangstelling verheugen.

Grenspark MSN wordt financieel ondersteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten van het Grenspark MSN.

Met het verslag van werkzaamheden informeert het dagelijks bestuur in overeenstemming met de gemeenschappelijke regeling de deelnemers van het openbaar lichaam Grenspark MSN over de in 2020 uitgevoerde werkzaamheden. Het concept-verslag zal op 25 juni 2020 ter vaststelling aan het algemeen bestuur worden aangeboden.

## 2. Grenspark MSN 2002-2020

Op 30 maart 1976 werd door de deelstaat Nordrhein-Westfalen en het Koninkrijk der Nederlanden het verdrag gesloten betreffende de samenwerking bij de stichting en inrichting van Grenspark MSN. Doel van deze overeenkomst was in onze grensregio samen te werken op het gebied van natuurbescherming, landschap, cultuurhistorie, recreatie en toerisme. Conform het verdrag werd ter coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking de Adviescommissie Duits-Nederlands Grenspark MSN opgericht. De toenmalige adviescommissie stond onder wisselend voorzitterschap van het afdelingshoofd van het milieuministerie van NRW en de portefeuille houdende gedeputeerde van de provincie Limburg. Eén van de gerealiseerde projecten was de publicatie in 1994 van het Grensoverschrijdend Ecologisch Basisplan Maas-Swalm-Nette in opdracht van de Kreis Viersen en het toenmalige Gewest Midden-Limburg, waaraan ook de huidige secretaris als coauteur een bijdrage leverde.

Na een evaluatie van de werkzaamheden van de Adviescommissie in 2000 werd besloten de samenwerking te institutionaliseren. Daarop werd op 1 juni 2002 gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, het openbaar lichaam Grenspark MSN opgericht. De oprichting van het Grenspark MSN werd mede mogelijk door de financiële ondersteuning van het milieuministerie van NRW en van Nederlandse zijde het ministerie van LNV, de provincie Limburg en de bijdrage van de deelnemers.

Bij de oprichting in 2002 bestonden de deelnemers uit het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de 11 Limburgse gemeenten Ambt Montfort, Beesel, Echt, Haelen, Heel, Maasbracht, Roerdalen, Roermond, Swalmen, Thorn en Venlo. De constituerende vergadering van het Grenspark MSN vond plaats op 20 juni 2002 te Venlo in aanwezigheid van de toenmalige milieuminister van NRW mevr. Bärbel Höhn en mevr. Geke Faber, demissionair staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De toenmalige Landrat van de Kreis Viersen dr. Hans-Christian Vollert werd tot eerste voorzitter en wethouder Peter Frey van de gemeente Venlo tot plaatsvervangend voorzitter gekozen. De heer drs. Leo Reylink werd benoemd als secretaris. Per 1 augustus 2002 was het Grenspark MSN gehuisvest in het GroenHuis in Roermond. Vanaf 1 september 2018 is het kantoor gehuisvest in het Nero Office Hotel in Roermond.

Naar aanleiding van de oprichting van het openbaar lichaam Grenspark MSN in 2002 werd het intussen 30 jaar oude verdrag tussen Nordrhein-Westfalen en het Koninkrijk der Nederlanden gewijzigd en op 3 november 2006 tijdens het afsluitende symposium van het INTERREG III-A project Vochtige Ecologische Verbindingen in Roermond door secretaris-generaal dr. A van de Zande (LNV) en Minister Eckhard Uhlenberg (NRW) ondertekend.

In 2005 werd door het algemeen bestuur een positief evaluatierapport opgesteld over doel, taken en werkzaamheden in de periode juni 2002 tot juni 2005.

Als gevolg van de gemeentelijke herindeling Midden-Limburg per 1 januari 2007 daalde het aantal deelnemende Nederlandse gemeenten van 11 naar 7. Naar aanleiding daarvan werd de gemeenschappelijke regeling aangepast en werd aan Nederlandse zijde het ambtsgebied van het

Grenspark uitgebreid. Het algemeen bestuur bestaat sindsdien uit 7 bestuurders namens de 7 Nederlandse gemeenten en 7 bestuurders namens het Naturpark Schwalm-Nette. De taak van het Grenspark MSN zoals in de gemeenschappelijke regeling geformuleerd is de bevordering, de ondersteuning en de coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking.

Het Grenspark MSN voert binnen deze taak projecten uit. Het vraagt subsidies aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale subsidies. Naast de subsidiering door de provincie Limburg en het milieuministerie van NRW en de bijdrage van de deelnemers heeft het Grenspark MSN zich de afgelopen jaren mede uit de project inkomsten voor de coördinatie en uitvoering van grensoverschrijdende projecten gefinancierd. Grenspark MSN kan daarbij vooral gebruik maken van de mogelijkheden voor subsidiëring van grensoverschrijdende projecten uit het door de EU gefinancierde INTERREG A programma's Deutschland-Nederland.

In de afgelopen 18 jaar heeft Grenspark MSN, veelal als projecttrekker (*leadpartner*) meegewerkt aan 13 grotere projecten, drie verdere projecten bevinden zich thans nog in uitvoering (tabel1).

| <b><u>Afgeronde projecten</u></b>                                                   |           |             |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------|
| INTERREG III-A MSN in the picture ( <i>leadpartner</i> )                            | 2002-2008 | 815.000 €   |
| INTERREG III-A Vochtige Ecologische Verbindingen ( <i>leadpartner</i> )             | 2004-2008 | 1.200.000 € |
| INTERREG III-A Fliegerhorst Venlo ( <i>leadpartner</i> )                            | 2005-2008 | 90.000 €    |
| Onderzoek herintroductie edelhert ( <i>leadpartner</i> )                            | 2006-2008 | 150.000 €   |
| INTERREG IV-A NPR MeinWeg ( <i>leadpartner</i> )                                    | 2009-2012 | 950.000 €   |
| INTERREG III-A P2P TRAP Route Beesel-Brüggen ( <i>leadpartner</i> )                 | 2009-2010 | 50.000 €    |
| Maas-Niederrhein pad ( <i>leadpartner</i> )                                         | 2010-2011 | 60.000 €    |
| INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld<br>( <i>leadpartner Naturpark Schwalm-Nette</i> ) | 2010-2012 | 400.000 €   |
| INTERREG IV-A NAGREWA ( <i>leadpartner MSN + ZLTO</i> )                             | 2010-2012 | 3.730.000 € |
| INTERREG IV-A P2P EcoTop MSN ( <i>leadpartner</i> )                                 | 2011-2012 | 38.000 €    |
| Publicatie „Natuur voor elkaar“ ( <i>leadpartner MSN + NHGL</i> )                   | 2015-2017 | 60.000 €    |
| INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald ( <i>leadpartner</i> )                | 2015-2020 | 2.640.000 € |
| INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie ( <i>leadpartner</i> )                    | 2016-2021 | 950.000 €   |
| <b><u>Projecten in uitvoering</u></b>                                               |           |             |
| P2P Ruiter Route Netwerk ( <i>leadpartner</i> )                                     | 2020-2021 | 50.000 €    |
| Provinciale regie Natuur- en Bosbrandbeheersing ( <i>leadpartner</i> )              | 2020-2022 | 200.000 €   |
| NP De Meinweg Nieuwe Stijl ( <i>leadpartner Stichting Ons WCL</i> )                 | 2021-2023 | 815.000 €   |

Tabel 1 Projecten Grenspark MSN 2002-2020

De projecten zijn uitgevoerd ten behoeve van natuurontwikkeling, biodiversiteit, soortbescherming en beekherstel. Daarnaast zijn meerdere projecten uitgevoerd voor het realiseren en promotie van de infrastructuur voor fietsers en wandelaars. In het kader van het project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal stond de grensoverschrijdende cultuurgeschiedenis en herstel van monumenten centraal.

## Deelnemers Grenspark MSN

De Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette waren in 2020 deelnemers van het Grenspark MSN. Het ambtsgebied van het Grenspark MSN omvat de ambtsgebieden van de deelnemende gemeenten en van het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. De oppervlakte bedraagt ca. 1.080 km<sup>2</sup>. Het ambtsgebied is hieronder weergegeven.



Figuur 1 Ligging en begrenzing Grenspark MSN

## Algemeen Bestuur

Het algemeen bestuur bestaat uit zeven vertegenwoordigers (en plaatsvervangers) namens de deelnemende gemeenten en zeven vertegenwoordigers (en plaatsvervangers) namens Naturpark Schwalm-Nette. Vertegenwoordigers van het ministerie MULNV van de deelstaat Nordrhein-Westfalen, de Bezirksregierung Düsseldorf en de provincie Limburg zijn adviserende leden van het algemeen bestuur. De vergaderingen van het algemeen bestuur vinden tweemaal per jaar plaats, afwisselend in Nederland en Duitsland. In verband met COVID-19 vond de besluitvorming van de voorjaarsvergadering 2020 in een schriftelijke ronde plaats. De najaarsvergadering heeft op 11 december online plaatsgevonden.

In verband met de Duitse gemeenteraads- en Kreistagverkiezingen op 13 september 2020 zijn de Duitse leden van het algemeen bestuur nieuw gekozen. In de najaarsvergadering werd dhr. Budde (Dezernent Kreis Viersen) opnieuw tot voorzitter gekozen. De plv. voorzitter dhr. Walraven (wethouder Leudal) heeft in de vergadering aangegeven dat hij zijn functie als wethouder om gezondheidsredenen per 01.01.2021 moet neerleggen.

## Samenstelling Algemeen bestuur (Stand 31.12.2020)

### Namens de gemeenten

|                                       |                                  |
|---------------------------------------|----------------------------------|
| Mevr. E. Cuijpers                     | wethouder gemeente Roerdalen     |
| Dhr. R. Evers                         | wethouder gemeente Roermond      |
| Mevr. D. Heesakkers                   | wethouder gemeente Beesel        |
| Dhr. J. Lalieu                        | wethouder gemeente Maasgouw      |
| Mevr. M. Pollux-Linssen               | wethouder gemeente Venlo         |
| Dhr. P. Pustjens                      | wethouder gemeente Echt-Susteren |
| Dhr. A. Walraven (plv. voorzitter AB) | wethouder gemeente Leudal        |

### Namens Zweckverband Schwalm-Nette

|                               |                           |
|-------------------------------|---------------------------|
| Dhr. A. Budde (voorzitter AB) | Dezernent Kreis Viersen   |
| Dhr. F.-J. Draack             | Kreis Kleve               |
| Mevr. M. Dittrich             | Kreis Viersen             |
| Mevr. E. Enk                  | Stadt Mönchengladbach     |
| Dhr. Ph. Heks                 | Kreis Viersen             |
| Dhr. R. Lind (lid DB)         | Dezernent Kreis Heinsberg |
| Dhr. dr. F. Schmitz           | Kreis Heinsberg           |

### Plaatsvervangers

|                       |                                  |
|-----------------------|----------------------------------|
| Dhr. S. Backus        | wethouder gemeente Leudal        |
| Dhr. M. Roelofs       | wethouder gemeente Beesel        |
| Dhr. P. Ruijten       | wethouder gemeente Echt-Susteren |
| Dhr. J. Smits         | wethouder gemeente Roerdalen     |
| Dhr. S. Strous        | burgemeester gemeente Maasgouw   |
| Mevr. A. Waajen-Crins | wethouder gemeente Roermond      |
| N.n.b.                | wethouder gemeente Venlo         |

### Plaatsvervangers

|                 |               |
|-----------------|---------------|
| Mevr. A. Feller | Kreis Viersen |
|-----------------|---------------|

Mevr. M. Mai  
Mevr. W. Kurth  
Mevr. S. Tillmanns  
Dhr. A. Wilms  
N.n.b.  
N.n.b.

Kreis Viersen  
Kreis Heinsberg  
Kreis Heinsberg  
Kreis Heinsberg  
Kreis Kleve  
Stadt Mönchengladbach

#### **Adviserende leden**

Dhr. H. Kaiser  
Dhr. G. Kaltwasser  
Dhr. H. Mackus  
Plv. dhr. R. Seelig  
Plv. dhr. F. Dieters/mevr. H. Gorissen

Abteilungsleiter MULNV deelstaat NRW  
Bezirksregierung Düsseldorf  
Gedeputeerde Provincie Limburg  
MULNV deelstaat NRW  
Provincie Limburg

### **Dagelijks bestuur**

Het huidige dagelijks bestuur werd in de bestuursvergadering van 29 juni 2018 gekozen. De zittende Duitse leden van het dagelijks bestuur werden op 11 december 2020 herkozen. Het dagelijks bestuur is op 31 december 2020 als volgt samengesteld: voorzitter dhr. A. Budde (Dezernent Kreis Viersen) en de leden dhr. R. Evers (wethouder gemeente Roermond) en dhr. R. Lind (Dezernent Kreis Heinsberg). De positie voor een tweede Nederlandse vertegenwoordiger en de functie van plaatsvervangend voorzitter zijn door het terugtreden van dhr. Walraven vacant. Nadat de gemeente Leudal een opvolger heeft aangewezen zal in de bestuursvergadering van juni 2021 de nieuwe plv. voorzitter door het algemeen bestuur worden gekozen.

### **Kantoor**

In 2020 was zoals in voorgaande jaren drs. L. Reyrink secretaris. Ir. ing. A. Claassen is na zijn proeftijd als plv. secretaris in vaste dienst (deeltijd 0,88 FTE) aangesteld.

De boekhouding en de administratie werden ook 2020 op basis van een overeenkomst door de Stichting Ons WCL uitgevoerd. De loonadministratie, de opstelling en controle van de jaarrekening werden in 2020 in opdracht door een daartoe bevoegde externe accountant uitgevoerd.

## **3. Subsidies**

Grenspark MSN werd in 2020 gesubsidieerd door de provincie Limburg en de deelstaat Nordrhein-Westfalen. Voor de jaarlijkse subsidies (van elk € 55.000,- ) werden in 2018 zowel door de provincie Limburg als de deelstaat NRW beschikkingen afgegeven voor de subsidiëring voor de periode 2019-2022.

## 4. Projecten

### INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal

Dit project werd in mei 2019 afgesloten met een afsluitende bijeenkomst in Burg Brüggen. Pas in 2020 werd de eindbeschikking van de beschikkingsautoriteit ontvangen en kon het project definitief met de projectpartners worden afgerekend.

### INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie

Dit project heeft tot doel de Nederlands-Duitse samenwerking bij de preventie en bestrijding van onbeheersbare natuur- en bosbranden te verbeteren.

Dit project heeft in de uitvoering te maken gehad met vertragingen. Mede door de uitbraak van COVID pandemie is de projectperiode verlengd tot 31 januari 2021. Daarmee konden de in het project geplande maatregelen worden uitgevoerd. In het winterseizoen 2019/2020 zijn een aantal maatregelen aan compartimentsgrenzen uitgevoerd, zoals het verwijderen van sterk brandbare bomen zoals Grove dennen en het opknappen en opsnoeien van wegen. Ook is in het voorjaar 2020 een waterinnameplaats gerealiseerd bij de Effelder Waldsee. Deze was gelukkig net op tijd klaar om tijdens de aprilbrand op de Meinweg gebruikt te kunnen worden.

De reinwaterkelder bij het voormalig WML-gebouw op de Meinweg was toen helaas nog niet gereed voor gebruik. Pas eind 2020 kon de aangepaste inrichting van de kelder als bluswatervoorziening worden beëindigd. Eenmaal gevuld is het centrum van de Meinweg voorzien van ruim 400 kubieke meter bluswater. In 2020 werden mede naar aanleiding van de Meinwegbrand 50 koppelstukken voor NL-D brandweerslangen aangeschaft en de brandweercorpsen van de grensgemeenten ter beschikking gesteld.

In het najaar van 2020 is als laatste maatregel een bosweg bij Sechseichen (Dalheim-Rödgen) opgeknapt en geschikt gemaakt voor brandweervoertuigen. Deze weg is van groot belang om in geval van een grote brand de aangrenzende woonwijk te kunnen beschermen.

De Risicobeheersplannen voor de 4 regio's Mook en Middelaar, Gennep en Bergen, Venlo en Meinweg-Grenswald zijn in 2020 samen met de operationele kaarten door de betreffende werkgroepen vastgesteld. Eind 2020 zijn ze verzonden naar de gemeentes en andere projectpartners met het voorstel de bijgevoegde intentieverklaring voor de toekomstige verdere samenwerking te ondertekenen.

In verband met de COVID-19 maatregelen was het niet mogelijk de geplande gezamenlijke oefeningen uit te voeren. De Meinwegbrand in april 2020 die door de brandweercorpsen uit Nederland en Duitsland na vier dagen geblust kon worden hebben meer leermomenten opgeleverd als oefening ooit gehad zouden hebben. Ook de geplande afsluitende bijeenkomst kon niet binnen het project worden gerealiseerd. Het project zal eind januari 2021 formeel worden afgesloten.

## People 2 People project Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterroutes

Het op 17 december 2019 ingediende P2P projectvoorstel is op 11 februari 2020 beschikt. Het op 1 maart 2020 gestarte project lijdt ook onder de beperkingen door COVID-19. Bijeenkomsten konden niet of slechts beperkt plaatsvinden. In plaats daarvan werd met de projectpartners veel kleinere bijeenkomsten gehouden en is met de deelnemende gemeenten apart overlegd. In de loop van 2020 is onderzoek gedaan naar de veterinaire regelgeving van het Europese Traces verdrag. Voor de Duitse gemeenten van het Grenspark is een ontwerp Ruiterroutenetwerk gemaakt in overleg met de gemeenten en ruiterverenigingen. Er is een marketingplan voorbereid door Limburg Marketing en Niederrhein Tourismus, zodat bij de uitvoering van het project ook HORECA-ondernemers worden betrokken. Door de COVID-19 beperkingen zijn er meer uren aan het project besteed, anderzijds zijn er minder externe kosten (bijeenkomsten) gemaakt. De uitvoering van het project ligt eind 2020 op schema. In het voorjaar 2021 zal gewerkt worden aan een definitief projectvoorstel, kostenplan en kostenverdeling voor een subsidieaanvraag uit het INTERREG VI-A programma Duitsland-Nederland dat zo mogelijk vanaf 2022 operationeel wordt. Als de cofinanciering door de verschillende projectpartners wordt toegezegd, kan de projectaanvraag conform planning in 2021 ingediend worden.

## 5. Projectacquisitie

### Provinciale Regie Natuur- en Bosbrandbeheersing

Mede naar aanleiding van de grote natuurbranden in april 2020 en om de resultaten uit het INTERREG V-A project Natuur- en Bosbrandpreventie te borgen heeft Grenspark MSN in nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio Limburg-Noord en in afstemming met de provincie Limburg een subsidieaanvraag voor het project Provinciale Regie Natuur- en Bosbrandbeheersing ingediend bij de provincie Limburg.

Doel van het project is de resultaten uit het aflopende project INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie:

- voor de toekomst te borgen (verdere uitvoering Risicobeheerplannen)
- uit te breiden over heel Limburg (opstellen Risicoanalyses en Risicobeheerplannen voor andere grote en brandgevoelige natuurgebieden)
- de grensoverschrijdende samenwerking voort te zetten en een aanvraag voor een nieuw project Natuur- en Bosbrandpreventie voor het toekomstige INTERREG VI-A programma voor te bereiden.

Grenspark MSN is projectaanvrager en zorgt als leadpartner in samenwerking met de Veiligheidsregio Limburg-Noord als projectpartner voor de internationale samenwerking, financiële afwikkeling en projectverantwoording. Het project dat in november beschikt werd heeft een looptijd van 1½ jaar (1 oktober 2020 tot 31 maart 2022). De subsidiabele kosten bedragen € 204.000, waarvan € 136.500 als subsidie is beschikt. Een derde deel van de projectkosten wordt door de projectpartners als eigen aandeel gefinancierd.

## Doorontwikkeling Nationaal Park de Meinweg

De titel Nationaal Park voor de Nederlandse Meinweg is van groot belang voor de aantrekkingskracht op bezoekers met name uit Duitsland. De Nederlandse overheid heeft m.b.t. de nationale parken een kwaliteitsinitiatief gestart: Nationale Parken nieuwe stijl. De bestaande nationale parken hebben de mogelijkheid om voor de gewenste kwaliteitsslag, uitbreiding en nieuw te ontwikkelen regionale governance subsidie van de rijksoverheid te krijgen.

De leden van het overlegorgaan NP de Meinweg, waaronder Grenspark MSN, hebben daartoe in 2020 een subsidieaanvraag voorbereid en bij de Nederlandse overheid ingediend. Vanwege de grensligging van NP de Meinweg heeft Grenspark MSN meegewerkt aan de voorbereiding van de subsidieaanvraag. De aanvraag is op 15 september 2020 door de Stichting ONS WCL uit Roermond als leadpartner ingediend. De aanvraag is in december 2020 beschikt. De looptijd van het project is 1 januari 2021 tot 31 december 2024.

Grenspark MSN zal de internationale samenwerking borgen, aangezien het gebied ecologisch en recreatief een eenheid vormt met de natuurgebieden en beschermde landschappen binnen het Natuurpark Schwalm-Nette. De totale projectaanvraag bedraagt € 815.000. Daarvan wordt € 287.000 gesubsidieerd door de rijksoverheid en 16 % door de provincie Limburg. De rest wordt bijgedragen door de verschillende projectpartners.

## 6. Overige werkzaamheden 2020

### Boek “Natuur voor elkaar” in Grenspark MSN

Het boek „Natuur voor elkaar” met 21 artikelen over natuurgebieden in het NL-D Grenspark was in december 2017 in nauwe samenwerking met het Koninklijk Natuurhistorisch Genootschap Limburg gerealiseerd. Ook 2020 wordt het boek zowel in Nederland als in Duitsland nog steeds nagevraagd.

### Lidmaatschap EUROPARC

Grenspark MSN is sinds 2007 lid van de EUROPARC federatie, de koepelorganisatie van Europese natuurparken en nationale parken in Europa. Grenspark MSN behoort binnen de federatie tot het zogenaamde TransParcNet, waarbinnen 11 gecertificeerde Transboundary Parks grensoverschrijdend nauw samenwerken. Ook in 2020 heeft Grenspark MSN aan de jaarlijkse (digitale) bijeenkomsten van Transparcnet en de EUROPARC conferentie deelgenomen. In 2020 heeft Grenspark MSN in opdracht van de EUROPARC federatie certificeringen uitgevoerd voor de samenwerking binnen het internationale Natuurpark Moor (Drente/Emsland) en binnen de nationale parken Sumava (CZ) en Bayrischer Wald. Grenspark MSN neemt deel aan de eind 2020 ingestelde TransParcNet-werkgroep voor de ontwikkeling en subsidiering van gemeenschappelijke projecten.

### Evenementen programma

Het digitale programma van evenementen in het Grenspark MSN is ook in 2020 samen met het Natuurpark Schwalm-Nette aangeboden. Gebruikers vinden op de tweetalige website een uitgebreid aanbod aan excursie, wandelingen, fietstochten en andere evenementen in natuur en landschap. Helaas moesten na begin maart 2020 bijna alle evenementen vervallen.

## Premiumwandelroutes Water.Wandel.Wereld

Binnen het INTERREG IV-A project Water.Wandel.Wereld (2009-2012) zijn in het Grenspark MSN negen gecertificeerde premiumwandelroutes gerealiseerd. In 2019 is er in Grenspark MSN in de gemeente Venlo de nieuwe route Arcen gerealiseerd. De wandelroutes zijn in 2020 veelvuldig gebruikt, mede omdat vanwege de beperkingen op andere activiteiten wandelen in de regio een nog grotere vlucht heeft genomen. De vraag naar routekaartjes is onverminderd groot.

In 2020 werd de herdruk van de routekaarten Meinvennen en Leudal voorbereid. In 2021 moeten de premiumwandelroutes opnieuw worden gecertificeerd.

De bijeenkomsten van de routescouts werden voorbereid maar moesten op het laatste moment door verscherpte Corona maatregelen alsnog worden afgelast.

## Internetsite Grenspark MSN en Facebook

De tweetalige internetsite [www.naturpark-msn.de](http://www.naturpark-msn.de) / [www.grenspark-msn.nl](http://www.grenspark-msn.nl) van het Grenspark MSN informeert over de vrijetijdsactiviteiten en projecten.

De volgende tabel geeft een overzicht over het maandelijks aantal bezoeken op de site van 2018 tot 2020 weer. Ondanks het wegvallen van de excursies en evenementen door COVID-19 nam het aantal bezoeken aan de site in 2020 sterk toe. Dit ging ook gepaard met een verhoogde aanvraag van routekaartjes en infomateriaal.

| Maand         | Aantal bezoeken | Aantal bezoeken | Aantal bezoeken |
|---------------|-----------------|-----------------|-----------------|
|               | 2018            | 2019            | 2020            |
| Januari       | 7.360           | 6.397           | 14.969          |
| Februari      | 6.349           | 5.653           | 19.903          |
| Maart         | 7.525           | 6.071           | 16.740          |
| April         | 7.701           | 7.503           | 11.974          |
| Mei           | 6.832           | 7.544           | 11.142          |
| Juni          | 9.811           | 7.198           | 9.852           |
| Juli          | 11.939          | 7.149           | 11.898          |
| Augustus      | 15.958          | 9.006           | 9.957           |
| September     | 6.388           | 7.690           | 9.342           |
| Oktober       | 11.378          | 7.761           | 8.540           |
| November      | 9.335           | 10.952          | 8.481           |
| December      | 6.178           | 11.336          | 9.196           |
| <b>Totaal</b> | <b>106.754</b>  | <b>94.260</b>   | <b>141.994</b>  |

Het Grenspark MSN heeft zowel een Nederlandse als een Duitse facebookpagina die van berichten met informatie over projecten of activiteiten worden voorzien. Samen hebben deze pagina's ruim 1650 volgers. Dit aantal groeide ook in 2020 verder.

## 7. Voorlichting, communicatie en promotieactiviteiten 2020

De hieronder weergegeven tabel geeft een overzicht van de in 2020 uitgevoerde overige activiteiten ter promotie en de marketing van het Grenspark MSN.

| activiteit                                                                                                | datum    | plaats        | uitvoerder                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|---------------|------------------------------------------------|
| Interview project natuur- en bosbrandpreventie redactie Erkelenz (Rheinische Post); publicatie 4 februari | 22-01    | Erkelenz      | Grenspark MSN/RP                               |
| Deelname commissie vergadering economie en toerisme                                                       | 29-01    | Kronenberg    | euregio rijn-maas-noord                        |
| Interview gebiedsontwikkeling Meinweg/Gouden Driehoek                                                     | 14-02    | Roermond      | Gemeente Roerdalen                             |
| Deelname Genootschapsdag                                                                                  | 29-02    | Roermond      | Natuurhistorisch Genootschap Limburg           |
| Interview WDR redactrice Wunderschön                                                                      | 05-03    | Grenspark MSN | Grenspark MSN / WDR                            |
| Deelname bijeenkomst Investeringslijn Landschap verbindt Limburg                                          | 11-03    | Grathem       | Provincie Limburg                              |
| Deelname workshop fietspad Roermond-Mönchengladbach                                                       | 11-03    | Vlodrop       | SOAB, Roermond                                 |
| Presentatie INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal                                          | 12-03    | Köln          | Kulturausschuss Landschaftsverband Rheinland   |
| Trainer cursus certificeringen Transboundary Parks                                                        | 26/27-03 | online        | Grenspark MSN /EUROPARC federation             |
| Interview RP brand Meinweg                                                                                | 21-04    | online        | Grenspark MSN / RP                             |
| Interview WDR televisie Hier und Heute brand Meinweg                                                      | 22-04    | online        | Grenspark MSN WDR                              |
| Presentatie INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal                                          | 20-05    | Köln          | Kommission Europa Landschaftsverband Rheinland |
| Interview redactie Viersen RP brand Meinweg: publicatie Grenzlandkurier 4 juni                            | 29-05    | Meinweg       | Grenspark MSN / RP                             |
| Deelname online meeting Zukunftswerkstatt Visie euregio-rijn-maas-noord                                   | 04-06    | online        | euregio rijn-maas-noord                        |
| Televisie interview OR 6 Meinwegbrand; uitzending 7 juli )                                                | 30-06    | Meinweg       | OR 6 / Gemeente Roerdalen                      |
| Kennismakingsgesprek Forstamtsleiter Jansen Eifel/Jülicher Börde                                          | 9-07     | Hirtgenwald   | Grenspark MSN                                  |

|                                                                                      |        |                 |                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| Interview en begeleiding filmopnames Meinweg WDR journalist TV programma Wunderschön | 06-08  | Meinweg         | WDR                                                                                 |
| Kennismakingsgesprek directeur euregio rmn                                           | 11-08  | Mönchengladbach | euregio rijn-maas-noord                                                             |
| Deelname docu-middag natuurbrand                                                     | 12-8   | Arnhem          | Instituut voor Fysieke Veiligheid                                                   |
| Online deelname conferentie 2020                                                     | 8/9-09 | online          | EUROPARC Federation                                                                 |
| Deelname stakeholdersbijeenkomst Recreatie & Toerisme                                | 28-09  | Beesel          | Gemeente Beesel                                                                     |
| Online deelname ledenvergadering                                                     | 27-10  | online          | EUROPARC Federation                                                                 |
| Kennismakingsgesprek ministerie MULNV NRW                                            | 28-10  | Düsseldorf      | Grenspark MSN, MULNV                                                                |
| Webinar agrotourisme & paardensport                                                  | 6-11   | online          | Blue hub, KNHS                                                                      |
| Leiding Workshop Common Project                                                      | 09-11  | online          | TransParcNet                                                                        |
| Opnames docu natuurbrand L1                                                          | 19-11  | Meinweg         | L1, Bosgroep                                                                        |
| Webinar beheer oude droge heide                                                      | 26-11  | online          | VBNE                                                                                |
| Deelname Waterpanel Noord                                                            | 30-11  | online          | Waterpanel Noord                                                                    |
| Deelname online Grenslandconferentie                                                 | 02-12  | online          | Ministerie MBEI NRW/Ministerie BZ/Duisburg prv Limburg/Gelderland/Euregio Rijn-Waal |
| Kennismakingsgesprek directeur en voorzitter Limburg Paardensport                    | 08-12  | Roermond        | Grenspark MSN                                                                       |
| Deelname kennisdag klimaatadaptatie en zoetwaterbeheer                               | 10-12  | online          | Klimaatadaptatie Nederland                                                          |
| Deelname Brainstormsessie INTERREG project Economie & Toerisme euregio rmn           | 17-12  | online          | euregio rijn-maas-noord                                                             |

# BIJLAGE 2

Aan het Algemeen Bestuur van  
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands  
Grenspark Maas-Swalm-Nette  
Kapellerpoort 1  
6041 HZ ROERMOND

KSG Registeraccountants B.V.  
Stationstraat 4  
5953 GX Reuver  
Postbus 4785  
5953 ZK Reuver  
Tel. +31(0)77-4740000  
KvK 12063939  
[www.ksg.nl](http://www.ksg.nl)

Reuver, 18 maart 2021

Onze ref.: PBO/13191-80-2020

Geacht bestuur,

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat onze bijgevoegde controleverklaring wordt opgenomen bij de jaarstukken. De jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept waarvan één gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd. Mocht u meerdere gewaarmerkte exemplaren willen ontvangen, horen we dit graag. Verder verstrekken wij u een door ons gewaarmerkte afzonderlijke WNT-verantwoording die ter publicatie uiterlijk 1 juli 2021 op uw website uitgebracht dient te zijn.

Bijgevoegde controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u de controleverklaring zonder persoonlijke handtekening aan de openbaar te maken jaarstukken toe te voegen. Wij sluiten één exemplaar bij van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief.

Tevens bevestigen wij u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening openbaar wordt gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het bestuur en deponering bij de Provincie Limburg plaatsvindt. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat.

Eén exemplaar van de jaarrekening dient te worden ondertekend door het dagelijks bestuur en te worden aangeboden aan het Algemeen bestuur. Deze jaarrekening dient te worden vastgesteld in door het Algemeen bestuur en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

Overigens wijzen wij u erop dat, indien tot de bestuursvergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de bestuursvergadering moet worden gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 186 t/m 213 Gemeentewet. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Uiterlijk 2 weken na vaststelling door de leden doch uiterlijk voor 15 juli 2021, moet de te deponeren jaarrekening bij de Provincie Limburg zijn gedeponerd. In het kader van vermindering van fraude met handtekeningen adviseren wij u een ten behoeve van uw eigen archief bestemd exemplaar te laten ondertekenen door het bestuur, maar geen getekend exemplaar te deponeren bij de Provincie Limburg. In het deponeringsstuk dient de datum van vaststelling door de ledenvergadering te worden aangegeven.

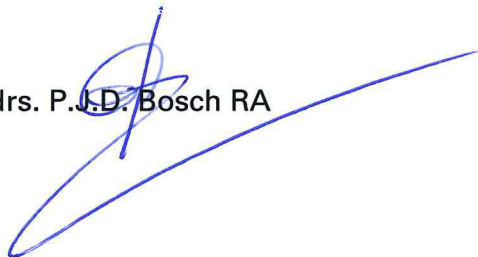
Wij wijzen u erop dat deponering van de jaarstukken wettelijk verplicht is en dat het niet (tijdig) deponeren kan leiden tot sancties in het kader van preventief toezicht van de Provincie Limburg, alsmede kortingen op de algemene uitkering door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Tot het geven van nadere toelichting zijn wij uiteraard graag bereid.

Hoogachtend,

Reuver, 18 maart 2021

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA





**Jaardocument 2020**  
**Openbaar Lichaam Duits-Nederlands**  
**Grenspark Maas-Swalm-Nette**  
**Roermond**



## Inhoudsopgave

|                                                        |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. Jaarverslag</b>                                  | <b>3</b>  |
| <b>1.1 Uitgangspunten opstelling jaarverslag 2020</b>  | <b>3</b>  |
| <b>1.2 Jaarverslag 2020</b>                            | <b>3</b>  |
| <b>1.3 Paragrafen</b>                                  | <b>6</b>  |
| 1.3.1 Paragraaf Financiële structuur                   | 6         |
| 1.3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement | 6         |
| 1.3.3 Paragraaf Financiering                           | 8         |
| 1.3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering                        | 8         |
| 1.3.5 Paragraaf verbonden partijen                     | 9         |
| <b>1.4 Programmaverantwoording 2020</b>                | <b>10</b> |
| 1.4.1 Programmaverantwoording 2020                     | 10        |
| 1.4.2 Toelichting op baten en lasten 2020              | 11        |
| <b>2. Bijlagen</b>                                     | <b>12</b> |
| <b>2.1 Jaarrekening 2020</b>                           | <b>12</b> |

## 1. Jaarverslag

### 1.1 Uitgangspunten opstelling jaarverslag 2020

Voor u ligt het jaarverslag 2020 van het Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN). Deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Beesel, Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen, Roermond en Venlo en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. De vigerende gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam Grenspark MSN is op 1 juli 2016 in werking getreden.

Het jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met de vigerende regels van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies).

### 1.2 Jaarverslag 2020

Grenspark MSN heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één programma “Grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting”. Het programma ondersteunt de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling: behartiging van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de meerwaarde van de samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en de ordening daarvan, met inachtneming van de economische, culturele en sociale aard.

Het Grenspark MSN heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op de voornoemde gebieden. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak daartoe vooral projecten uit. Het Grenspark MSN vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale subsidies. Het verleent financiële middelen aan derden. Het verzorgt binnen deze taak doelmatige public relations. Het adviseert de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling, overheden en instellingen bij grensoverschrijdende aangelegenheden.

Het programma omvat de dienstverlening en de bedrijfsvoering (overhead) van de organisatie.

### Doelstellingen

Het beoogde **maatschappelijke effect** is:

- Verhogen van de kwaliteit van de grensoverschrijdende samenwerking.
- Het leveren van kwalitatief goede adviezen. Efficiënt en professioneel, dus deskundig, relevant en binnen gestelde termijnen.
- Verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap en van de recreatieve en toeristische infrastructuur.
- Vergroten grensoverschrijdend maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijk kwaliteitsbehoud.

- Verhoging van de kennis en recreatief en toeristische gebruik van de andere kant van de grens.

De **doelgroep** is:

- Gemeentebesturen Nederlandse deelnemers, algemeen bestuur Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en overige bestuurders.
- Alle burgers als (potentiële) gebruikers van de openbare ruimte en aanbieders van evenementen als excursies, wandel en fietstochten en aanverwante evenementen op het gebied van natuur en landschap, cultuurgeschiedenis en milieueducatie.
- Medewerkers van de deelnemers.
- Stakeholders van het Grenspark MSN met name op het gebied van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie.

Het **beleid** van Grenspark MSN is vastgelegd in:

- De Gemeenschappelijke Regeling Grenspark MSN in werking getreden op 1 juli 2016. Deze is gebaseerd op de eerdere regeling uit het oprichtingsjaar 2002. In de regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam ingesteld, gevestigd te Roermond. Het ambtsgebied wordt gevormd door het grondgebied van de Nederlandse deelnemende gemeenten en het ambtsgebied van het Zweckverband Naturpark-Schwalm-Nette als Duitse deelnemer.

Grenspark MSN werkt in alle opzichten klantgericht (bestuurders, burgers en medewerkers van de deelnemers, de provincie Limburg, de deelstaat Noordrijn-Westfalen en de stakeholders). Grenspark MSN moet als Gemeenschappelijke Regeling in staat zijn om als zelfstandige organisatie deze rol te vervullen. Daartoe behoort een goed geëquipeerde organisatie qua personeel en qua huisvesting.

De verantwoording over het gevoerde financiële beleid en de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door middel van de conceptjaarrekening en het conceptjaarverslag, die ieder jaar in het vroege voorjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette wordt gezonden en die in de voorjaarsvergadering van het Algemeen Bestuur van het Grenspark MSN daarna worden vastgesteld.

**Prioriteiten** in het programma zijn:

- Organiseren grensoverschrijdende projecten
- Advisering bestuurders en medewerkers van deelnemers, burgers en stakeholders
- Voorlichting, public relations en faciliteren samenwerking

| Prioriteit | Kwalitatieve doelstelling                                                                                                                             | Kwantitatieve doelstelling                                                                                                                                                                                                                        |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Projecten  | Aanvragen subsidies en financiering en uitvoering van grensoverschrijdende projecten.                                                                 | Gemiddeld een projectaanvraag en projectrealisatie per jaar.                                                                                                                                                                                      |
| Advisering | Het Grenspark MSN geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en informatie over relevante thema's en over de Nederlands-Duitse samenwerking meer algemeen. | Binnen de projecten vindt jaarlijkse advisering van bestuurders in project begeleidende stuurgroepen plaats. Verder vindt projectgebonden gemiddeld elk kwartaal advisering van medewerkers van deelnemers en stakeholders plaats in werkgroepen. |

|                                  |                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  |                                                                                                  | Voor het overige wordt wekelijks (en binnen projecten dagelijks aan projectpartners) gevraagd en ongevraagd onbezoldigd advies over grensoverschrijdende aangelegenheden gegeven aan bestuurders, burgers en medewerkers deelnemers en stakeholders.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Voorlichting, pr en facilitering | Het Grenspark MSN verzorgt een adequate voorlichting en PR binnen en na afloop van de projecten. | <p>In samenwerking met de deelnemers, stakeholders en burgers wordt jaarlijks een programma van evenementen (ca. 600) opgesteld en door het Grenspark MSN tweetalig op de website openbaar gemaakt.</p> <p>Het Grenspark MSN onderhoudt een website met algemene en projectinformatie die regelmatig wordt geactualiseerd en maakt gebruik van social media met maandelijkse postings van actualiteiten. Het aantal bezoeken aan de website is een goede indicator voor de voorlichting en communicatie</p> <p>Bij de uitvoering van de projecten worden bij de start en het afsluiten van projecten regelmatige bijeenkomsten georganiseerd (gemiddeld een per jaar) voor o.a. subsidiegevers, bestuurders, projectpartners en pers.</p> |

**Activiteiten** om de doelstellingen te bereiken:

- In samenwerking met deelnemers en partners: opstellen projectaanvragen, financiering en cofinanciering van projecten, coördinatie en uitvoering grensoverschrijdende projecten.
- Voorlichtingsbijeenkomsten en workshops in verband met de uitvoering en realisatie projecten.
- Opstellen jaarverslagen en begrotingen.
- Onderhouden tweetalige websites en regelmatige actualisering
- Voorlichting via social media en actuele postings en persbijeenkomsten.
- In samenwerking met deelnemers en stakeholders jaarlijks aanbod aan tweetalige evenementenkalender voor natuur- en landschapsbelevissen, cultuurgeschiedenis en milieu educatieve activiteiten.
- Coördinatie beheer en onderhoud en promotie van de premiumwandelproutes Water.Wandel.Wereld in samenwerking met de Duitse deelnemer. Beheer en onderhoud van de betreffende website en beschikbaar stellen en actualiseren routekaartjes.
- Faciliteren van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.
- Content management app en website “Langs sporen - Biografie van een landschap”

De in 2020 uitgevoerde programma activiteiten zijn in het verslag van werkzaamheden 2020 uitvoerig gedocumenteerd.

### 1.3 Paragrafen

#### 1.3.1 Paragraaf Financiële structuur

De financiële structuur van het Grenspark MSN is gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg (25%), de deelstaat Noordrijn-Westfalen (25%), de bijdrage van de gezamenlijke deelnemers (25%) en uit vergoedingen voor de personeelsinzet in grensoverschrijdende en andere projecten (25%). Door fluctuaties in baten over een periode van 4 jaar is geopteerd om deze percentages per soort/deelnemende partij als gemiddelde over 4 jaar aan te houden.

De subsidie van de provincie Limburg en de deelstaat Noordrijn-Westfalen was in 2020 gebaseerd op subsidiebeschikkingen voor de periode 2019-2022, die in 2018 zijn afgegeven.

De bijdrage van de deelnemers wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft betaald door de Duitse deelnemer en voor de helft door de Nederlandse deelnemende gemeenten. De afzonderlijke bijdragen van de Nederlandse deelnemers worden conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft berekend op basis van de oppervlakte en voor de helft op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeentes.

#### 1.3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement

##### Weerstandsvermogen

Uitgangspunt voor het opnemen van voorzieningen en reserves:

Conform de subsidievoorwaarden van deelnemende partijen wordt Grenspark MSN bij een overtollig saldo aan het einde van de subsidieperiode naar verhouding gekort op de subsidie. Daarom is het niet toegestaan om een positieve exploitatiereserve aan het einde van de subsidieperiode als algemene reserve te reserveren. Het Algemeen Bestuur heeft hierop besloten om een maximumplafond van € 50.000,- in de exploitatiereserve te storten. Middelen dienen voor het algemeen nut van de uitvoeringstaken aangewend te zijn. Om risico's in toekomstige jaren te beperken heeft het Algemeen Bestuur besloten om een maximumplafond van € 40.000,- als het totaal aan bestemmingsreserves in te stellen. Op balansdatum zijn er geen sprake van voorzieningen en/of concrete verplichtingen die betrouwbaar over langere periode dan 1 jaar zijn te bepalen en tot een uitstroom aan middelen zullen leiden.

##### Risicomanagement

Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen. Dat maakt de bedrijfsvoering per definitie kwetsbaar. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat NRW. Deze zijn voor de periode 2019 tot eind 2022 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten vooral binnen de door de EU gesubsidieerde INTERREG A programma's Nederland-Duitsland. Het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland als onderdeel van de Europese structuurfondsen loopt van 2014-2020. De inhoud en financieringsmogelijkheden van het nieuwe programma dat in principe begin 2021 zou moeten starten is nog niet duidelijk. Met name in de overgangperiodes van oude naar nieuwe programma's is realisatie van grensoverschrijdende projecten sterk beperkt.

Het succes en de mogelijkheden voor de subsidiëring van grensoverschrijdende projecten wordt beïnvloed door:



- Stand van de economie.
- Overeenkomsten van de doelstellingen van het Grenspark met doelstellingen van de Europese, nationale en provinciale subsidieprogramma's.
- De mogelijkheden van eventuele projectpartners al of niet eigen middelen bij te kunnen dragen aan grensoverschrijdende projecten.

In geval van uittreding zijn uittredende deelnemers tegenover het openbaar lichaam aansprakelijk voor de tot dan toe ontstane verplichtingen naar rato van de bijdrage van de deelnemers. De aansprakelijkheid van uitgetreden leden voor lange termijnschulden uit ontstane verplichtingen van het openbaar lichaam, is beperkt tot de concrete bedragen, die tot het tijdstip van de feitelijke uittreding naar rato zijn ontstaan. Conform de regeling kan uittreding slechts geschieden met inachtneming van een opzegtermijn van drie jaar en dient altijd per 31 december te geschieden.

### Verplichte kengetallen

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie voor de deelnemers van het Grenspark MSN worden zowel in de begroting als jaarrekening de relevante financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van het Grenspark MSN. De kengetallen voor de netto schuldquote, gecorrigeerd voor leningen, voor de grondexploitatie en voor de belastingcapaciteit zijn niet aan de orde en daarom niet opgenomen.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte het Grenspark MSN beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en vormen een basis voor de beoordeling hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de relevante financiële kengetallen.

| <b>Financiële kengetallen</b> | Streef-waarde | Jaar-rekening 2020 | Jaar-rekening 2019 | Begroting 2021 | Begroting 2022 | Raming 2023 | Raming 2024 | Raming 2025 |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------------|----------------|----------------|-------------|-------------|-------------|
| Netto schuldquote             | <=0%          | 1,2%               | -5,6%              | -15,1%         | -12,0%         | -14,5%      | -15,2%      | -15,3%      |
| Solvabiliteitsratio           | >=20%         | -1,6%              | 25,0%              | 27,3%          | 27,3%          | 27,7%       | 27,7%       | 27,7%       |
| Structurele exploitatieruimte | >=0%          | 0,0%               | 0,0%               | 1,3%           | 1,0%           | 0,8%        | 0,8%        | 0,8%        |

- (1) een negatieve netto schuldquote betekent een overschot.
- (2) Hoe hoger het percentage hoe beter Grenspark MSN is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt Grenspark MSN zich op glad ijs.
- (3) Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0% zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is Grenspark MSN structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

### 1.3.3 Paragraaf Financiering

#### Treasury

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden van en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het belangrijkste uitgangspunt van de treasuryfunctie is het beheersen van risico's. Het aangaan en verstrekking van geldleningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het totaal van de reserves en voorzieningen zorgt voor een financieringsoverschot. Dat wordt slechts ten deel gebruikt als intern financieringsmiddel. Die interne financiering is nodig omdat de deelnemende gemeenten er gemiddeld 4 weken over doen om de facturen te betalen en omdat facturering van projecten veelal dient te geschieden op basis van voorfinanciering.

De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in paragraaf 1.4.1. Programmaverantwoording 2020.

#### Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dat wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, zij het dat een minimum geldt van € 2,5 miljoen. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico gelopen worden. Omdat Grenspark MSN geen langlopende leningen heeft is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

#### Kasgeldlimiet

Doel van de limiet is de vlottende schuld te beperken. Het wordt berekend door een percentage te nemen van de omvang van de begroting per 1 januari. Het percentage is gesteld op 8,2%. Concreet betekent het voor Grenspark MSN, dat wanneer de vlottende schuld een stand van €35.235 overschrijdt er geconsolideerd moet worden (d.w.z. financieringsmiddelen omzetten van korte naar lange termijn). Er geldt echter een minimumbedrag van €300.000. Grenspark MSN voldoet aan de norm omdat de netto vlottende schulden lager dan het minimum bedrag van € 300.000 zijn.

### 1.3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

#### Algemeen

Grenspark MSN is te typeren als een slagvaardige organisatie met een hoge deskundigheid, ervaring en kwaliteit van dienstverlening. De deelnemers, projectpartners, subsidiegevers en klanten van Grenspark MSN zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening door de combinatie van de grensoverschrijdende kennis, snelle advisering en het grensoverschrijdend faciliteren.

Het Grenspark MSN heeft een formatie van 1,88 fte verdeeld over twee personen. Boekhouding en secretariaatsvoering worden op basis van een gesloten overeenkomst uitgevoerd door een medewerkster van de Stichting Ons WCL en op uurbasis afgerekend.

De medewerkers van het secretariaat voeren het werkproces uit. Zij hebben een Nederlandse universitaire opleiding (stand 31.12.2020). In verband met de risico's als mogelijke afname van werkzaamheden als gevolg van de uittreding van een gemeente en/of stoppen subsidieringen,

wordt de omvang van de formatie beperkt gehouden. Eventuele toename van werkzaamheden door succesvolle acquisitie van projecten worden opgevangen door inhuur externe adviseurs en/of de tijdelijke en beperkte uitbreiding van de formatie. Vooralsnog wordt in de begroting geen rekening gehouden met boventallige medewerkers of tijdelijke uitbreiding van de formatie. De huidige formatie van twee personen zijn van het mannelijke geslacht (100%). De loonadministratie, het opstellen van de jaarrekening en de controle van de jaarrekening wordt in opdracht van het Grenspark MSN door externe adviseurs uitgevoerd. Conform besluit van het algemeen bestuur volgen de arbeidsvoorwaarden en CAO van het Grenspark MSN de Regeling Arbeidsvoorwaarden Gemeente Roermond (RAGR).

#### Functioneren

Er wordt gemiddeld tweewekelijks werkoverleg gevoerd met de medewerkers. Ieder twee jaar vindt een combinatie van een functionering- en beoordelingsgesprek plaats, daarbij wordt tevens de opleidingsbehoefte besproken.

#### Automatisering

Op het kantoor worden de gebruikelijke Officeapplicaties gebruikt. Elke personeelslid gebruikt een pc of laptop die is aangesloten op een server. De computers worden gemiddeld elke vier jaar vervangen. Voor het beheer van de internetsite en de opgenomen databestanden wordt een beheerscontract met externe adviseurs gesloten.

#### Huisvesting

Het kantoor van het Grenspark MSN was geheel 2020 gehuisvest in het bedrijfsverzamelgebouw Office Nero Hotel op de Kapellerpoort 1 in Roermond. Op basis van de met de Stichting Ons WCL gesloten overeenkomst hebben beide organisaties een gezamenlijke server en kopieerapparaat aangeschaft. De aankoop en de lopende kosten worden, gebaseerd op de overeenkomst, door beide organisaties voor de helft gedragen.

#### 1.3.5 Paragraaf verbonden partijen

Grenspark MSN is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de deelnemende Nederlandse gemeenten in Limburg en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Grenspark MSN heeft geen samenwerkingsverbanden met derde partijen met een verantwoordelijkheid of beslissingsbevoegdheid in een bestuur. Wel is Grenspark MSN lid van organisaties als de Europese koepelorganisatie van natuur- en nationale parken in Europa (EUROPARC), waarvoor contributie verschuldigd is. Aan de jaarvergaderingen van de organisatie wordt regelmatig deelgenomen. Grenspark MSN is onbezoldigd lid van het overlegorgaan en werkgroepen van het NP De Meinweg.

## 1.4 Programmaverantwoording 2020

### 1.4.1 Programmaverantwoording 2020

| Programmaverantwoording 2020 (bedragen in €)                                                                            |          |                   |                |                                  |                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------------------|----------------|----------------------------------|-------------------|
| Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting. |          |                   |                |                                  |                   |
| SALDO VAN BATEN EN LASTEN                                                                                               | Taakveld | Jaarrekening 2020 | Begroting 2020 | Afwijking begroting - realisatie | Jaarrekening 2019 |
| <b>Lasten</b>                                                                                                           |          |                   |                |                                  |                   |
| 1 INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld                                                                                     | Toerisme | -                 | 5.000          | -5.000                           | 3.787             |
| 2 INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal                                                                          | Toerisme | 39.226            | 2.500          | 36.726                           | 415.974           |
| 3 INTERREG V A project natuur- en bosbrandpreventie                                                                     | Toerisme | 301.887           | 190.000        | 111.887                          | 104.620           |
| 4 Boek Natuur voor Elkaar MSN                                                                                           | Toerisme | 12                | -              | 12                               | 1.320             |
| 5 Aankoop wandelkaart en wandelboeken                                                                                   | Toerisme | 578               | 1.000          | -422                             | 637               |
| 6 Overige projectuitgaven (o.a. eigen aandeel INTERREG V-A)                                                             | Toerisme | -                 | -              | -                                | -                 |
| <b>Totaal lasten</b>                                                                                                    |          | <b>341.703</b>    | <b>198.500</b> | <b>143.203</b>                   | <b>526.338</b>    |
| <b>Baten</b>                                                                                                            |          |                   |                |                                  |                   |
| 1 INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld                                                                                     | Toerisme | -                 | -              | -                                | -                 |
| 2 INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal                                                                          | Toerisme | 10.364            | -              | 10.364                           | 465.974           |
| 3 INTERREG V-A Natuur- en bosbrandpreventie                                                                             | Toerisme | 366.887           | 255.000        | 111.887                          | 124.620           |
| 4 INTERREG P2P Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterspaden                                                                 | Toerisme | -                 | -              | -                                | -                 |
| 5 Opbrengsten wandelkaart en wandelboek                                                                                 | Toerisme | 1.640             | 1.000          | 640                              | 1.270             |
| 6 Overige projectinkomsten                                                                                              | Toerisme | -                 | -              | -                                | -                 |
| <b>Totaal baten</b>                                                                                                     |          | <b>378.891</b>    | <b>256.000</b> | <b>122.891</b>                   | <b>591.864</b>    |
| <b>TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN</b>                                                                                 |          | <b>37.188</b>     | <b>57.500</b>  | <b>-20.312</b>                   | <b>65.526</b>     |
| <b>Programma resultaat</b>                                                                                              |          | <b>37.188</b>     | <b>57.500</b>  | <b>-20.312</b>                   | <b>65.526</b>     |
| <b>Overhead</b>                                                                                                         |          |                   |                |                                  |                   |
| SALDO VAN BATEN EN LASTEN                                                                                               | Taakveld | Jaarrekening 2020 | Begroting 2020 | Afwijking begroting - realisatie | Jaarrekening 2019 |
| <b>Lasten</b>                                                                                                           |          |                   |                |                                  |                   |
| 1 Personeelskosten                                                                                                      | Toerisme | 214.134           | 192.000        | 22.134                           | 188.124           |
| 2 Huisvestingskosten                                                                                                    | Toerisme | 9.144             | 7.500          | 1.644                            | 9.974             |
| 3 Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie                                                                      | Toerisme | 5.004             | 9.000          | -3.996                           | 7.437             |
| 4 Informatie- en communicatietechnologie (ICT)                                                                          | Toerisme | 10.450            | 5.000          | 5.450                            | 9.276             |
| 5 Bedrijfsmiddelen (kantoor + afschrijving)                                                                             | Toerisme | 1.724             | 2.000          | -276                             | 1.090             |
| 6 Bedrijfsvoering (accountant, telefoon, verzekeringen)                                                                 | Toerisme | 13.439            | 15.000         | -1.561                           | 18.033            |
| 7 Lasten bankrekening                                                                                                   | Toerisme | 325               | 300            | 25                               | 362               |
| 8 Afschrijvingen                                                                                                        | Toerisme | 1.276             | 400            | 876                              | 1.276             |
| <b>Totaal lasten</b>                                                                                                    |          | <b>255.496</b>    | <b>231.200</b> | <b>23.420</b>                    | <b>235.572</b>    |
| <b>Baten</b>                                                                                                            |          |                   |                |                                  |                   |
| 1 Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette                                                                                  | Toerisme | 27.500            | 27.500         | -                                | 27.500            |
| 2 Gemeente Beesel                                                                                                       | Toerisme | 1.274             | 1.274          | -                                | 1.274             |
| 3 Gemeente Echt-Susteren                                                                                                | Toerisme | 3.747             | 3.747          | -                                | 3.747             |
| 4 Gemeente Leudal                                                                                                       | Toerisme | 5.257             | 5.257          | -                                | 5.257             |
| 5 Gemeente Maasgouw                                                                                                     | Toerisme | 2.386             | 2.386          | -                                | 2.386             |
| 6 Gemeente Roerdalen                                                                                                    | Toerisme | 2.888             | 2.888          | -                                | 2.888             |
| 7 Gemeente Roermond                                                                                                     | Toerisme | 4.338             | 4.338          | -                                | 4.338             |
| 8 Gemeente Venlo                                                                                                        | Toerisme | 7.610             | 7.610          | -                                | 7.610             |
| 9 Subsidie NRW                                                                                                          | Toerisme | 55.000            | 55.000         | -                                | 55.000            |
| 10 Subsidie Provincie Limburg                                                                                           | Toerisme | 55.000            | 55.000         | -                                | 55.000            |
| 11 Overige inkomsten                                                                                                    | Toerisme | 2.715             | 8.700          | -5.985                           | 5.122             |
| 12 Rente bankrekeningen                                                                                                 | Toerisme | -                 | -              | -                                | -                 |
| <b>Totaal baten</b>                                                                                                     |          | <b>167.715</b>    | <b>173.700</b> | <b>-5.985</b>                    | <b>170.122</b>    |
| <b>Resultaat overhead</b>                                                                                               |          | <b>-87.781</b>    | <b>-57.500</b> | <b>-29.405</b>                   | <b>-65.450</b>    |
| <b>Eindresultaat</b>                                                                                                    |          | <b>-50.593</b>    | <b>-</b>       | <b>-49.717</b>                   | <b>76</b>         |

Het programma 2020 van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette Roermond is onderverdeeld in een inhoudelijk projectprogramma en overhead, alsmede een gekoppeld taakveld toerisme conform art. 24 lid 3 BBV.

Het opgenomen taakveld toerisme is vanaf 2017 wettelijk voorgeschreven. Als toelichting bij de programmaverantwoording is een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen. Gezien de geringe omvang van de organisatie zijn de jaarlijkse bijdragen en kosten aan 1 taakveld toegerekend. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit een bedrag van € 2.715 aan diverse ontvangsten.

Volgens artikel 19c en 28c van het BBV zijn de geraamde en werkelijke incidentele baten en lasten per programma over 2020 nihil.

#### 1.4.2 Toelichting op baten en lasten 2020

Voor een toelichting op het verschil tussen begroting en realisatie over 2020 verwijzen we naar de toelichting op de staat van baten en lasten over 2020 in de jaarrekening.

## **2. Bijlagen**

### **2.1 Jaarrekening 2020**



**Jaarrekening 2020  
Duits-Nederlands  
Grenspark Maas-Swalm-Nette  
Roermond**

## Inhoudsopgave

|                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------|----|
| Balans per 31 december 2020 .....                           | 5  |
| Staat van baten en lasten 2020 .....                        | 7  |
| Grondslagen van waardering en resultaatbepaling .....       | 8  |
| Toelichting op de balans per 31 december 2020 .....         | 9  |
| Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020 ..... | 13 |
| Resultaatbestemming 2020 .....                              | 17 |
| Controleverklaring van de onafhankelijke accountant .....   | 19 |

Aan het algemeen bestuur van het

Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

Kapellerpoort 1  
6041 HZ Roermond

Roermond, 18 maart 2021

Geacht algemeen bestuur,

Conform de statuten heeft het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN) de jaarrekening 2020 opgemaakt. De jaarrekening is gecontroleerd door KSG accountants & belastingadviseurs en is namens het dagelijks bestuur ondertekend.

Bij deze brengen wij u de jaarrekening 2020 uit.

## **ALGEMEEN**

Het Grenspark MSN is opgericht d.d. 1 juni 2002.

### *Doelstelling*

Het Grenspark (MSN) is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark en tussen Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is vooral gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en dat voor bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt.

### *Taken*

Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale. Het Grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het Grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.

## JAARREKENING 2020



**Balans per 31 december 2020****ACTIVA**

|                                | <u>31-12-2020</u> |         | <u>31-12-2019</u> |         |
|--------------------------------|-------------------|---------|-------------------|---------|
|                                | €                 | €       | €                 | €       |
| <b>VASTE ACTIVA</b>            |                   |         |                   |         |
| <b>Materiële vaste activa</b>  |                   | 3.323   |                   | 4.599   |
| <b>Financiële vaste activa</b> |                   |         |                   |         |
| Waarborgsommen                 |                   | 735     |                   | 735     |
| <b>VLOTTENDE ACTIVA</b>        |                   |         |                   |         |
| <b>Vorderingen</b>             |                   |         |                   |         |
| Debiteuren                     | 139               |         | 0                 |         |
| Belastingen en premies         | 0                 |         | 882               |         |
| Overige vorderingen            | <u>17.812</u>     |         | <u>7.753</u>      |         |
|                                |                   | 17.951  |                   | 8.635   |
| <b>Liquide middelen</b>        |                   | 138.941 |                   | 117.995 |

160.950191.964

**PASSIVA**

|                    | 31-12-2020   |         | 31-12-2019    |        |
|--------------------|--------------|---------|---------------|--------|
|                    | €            | €       | €             | €      |
| Exploitatiereserve | (5.541)      |         | 8.917         |        |
| Bestemmingsreserve | <u>3.000</u> |         | <u>39.135</u> |        |
|                    |              | (2.541) |               | 48.052 |

**KORTLOPENDE SCHULDEN**

|                        |                |         |                |         |
|------------------------|----------------|---------|----------------|---------|
| Crediteuren            | 1.597          |         | 10.283         |         |
| Belastingen en premies | 1.505          |         | 788            |         |
| Overige schulden       | <u>160.389</u> |         | <u>132.841</u> |         |
|                        |                | 163.491 |                | 143.912 |

160.950191.964

**Staat van baten en lasten 2020**

|                                | Gerealiseerd<br>2020<br>€ | Begroting<br>2020<br>€ | Gerealiseerd<br>2019<br>€ |
|--------------------------------|---------------------------|------------------------|---------------------------|
| <b>Baten</b>                   |                           |                        |                           |
| Bijdrage deelnemers            | 55.000                    | 55.000                 | 55.000                    |
| Subsidies                      | 110.000                   | 110.000                | 110.000                   |
| Projectbijdragen*              | 378.891                   | 256.000                | 591.864                   |
| Diverse ontvangsten            | 2.715                     | 8.700                  | 5.122                     |
| Incidentele baten              | 0                         | 0                      | 0                         |
| <b>Totale baten</b>            | <u>546.606</u>            | <u>429.700</u>         | <u>761.986</u>            |
| <b>Lasten</b>                  |                           |                        |                           |
| Projectkosten*                 | 341.703                   | 198.500                | 526.338                   |
| <b>Overheadkosten:</b>         |                           |                        |                           |
| Personeelskosten **            | 214.134                   | 192.000                | 188.124                   |
| Afschrijvingen                 | 1.276                     | 400                    | 1.276                     |
| Bureau- en administratiekosten | 40.086                    | 38.800                 | 46.172                    |
| Incidentele lasten             | 0                         | 0                      | 0                         |
| <b>Totale lasten</b>           | <u>597.199</u>            | <u>429.700</u>         | <u>761.910</u>            |
| <b>Exploitatieresultaat</b>    | <u>(50.593)</u>           | <u>0</u>               | <u>76</u>                 |

***Toelichting Staat van baten en lasten*****\* Projectkosten/projectbijdragen**

In verband met de financiële eindafwikkeling van het INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaal en de verlenging van de projectduur van het INTERREG V-A project Natuur- en Bosbrandpreventie tot 31 januari 2021 is het resultaat projecten minder dan gepland.

**\*\* Personeelskosten**

De personeelskosten zijn hoger dan gepland door de hogere inschaling van de plv. secretaris t.o.v. de voormalige projectmedewerkster.

## **Grondslagen van waardering en resultaatbepaling**

### **Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening**

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, conform artikel 63 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

### **Waarderingsgrondslagen voor de balans**

#### **Overige activa en passiva**

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

### **Grondslagen voor de resultaatbepaling**

#### **Algemeen**

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de aan het verslagjaar toe te rekenen ontvangen bijdragen, subsidies en overige baten en de reguliere en projectkosten welke aan het verslagjaar kunnen worden toegerekend.

#### **Afschrijvingen**

De afschrijvingen op de immateriële en materiële vaste activa worden berekend door middel van vaste percentages van de verkrijgingsprijzen op basis van de verwachte economische levensduur.

**Toelichting op de balans per 31 december 2020**

| <b>Vaste activa</b>               | <u>2020</u>       | <u>2019</u>  |
|-----------------------------------|-------------------|--------------|
|                                   | €                 | €            |
| <b>Materiële vaste activa</b>     |                   |              |
| Inventaris                        | <u>3.323</u>      | <u>4.599</u> |
|                                   | <u>Inventaris</u> |              |
| <u>Boekwaarde per 1 januari</u>   |                   |              |
| Aanschaffingswaarde               | 6.380             |              |
| Cumulatieve afschrijving          | <u>(1.781)</u>    |              |
|                                   | <u>4.599</u>      |              |
| <u>Mutaties</u>                   |                   |              |
| Investeringen                     | 0                 |              |
| Afschrijvingen                    | <u>(1.276)</u>    |              |
|                                   | <u>(1.276)</u>    |              |
| <u>Boekwaarde per 31 december</u> |                   |              |
| Aanschaffingswaarde               | 6.380             |              |
| Cumulatieve afschrijving          | <u>(3.075)</u>    |              |
|                                   | <u>3.323</u>      |              |

Het afschrijvingspercentage bedraagt 20%.

**Financiële vaste activa**

| <b>Overige vorderingen</b> | <u>2020</u> | <u>2019</u> |
|----------------------------|-------------|-------------|
|                            | €           | €           |
| Waarborgsom huur pand      | <u>735</u>  | <u>735</u>  |

**Vlottende activa**

|                   | <u>2020</u> | <u>2019</u> |
|-------------------|-------------|-------------|
|                   | €           | €           |
| <b>Debiteuren</b> |             |             |
| Handelsdebiteuren | <u>139</u>  | <u>0</u>    |

|                                                                | 2020<br>€      | 2019<br>€      |
|----------------------------------------------------------------|----------------|----------------|
| <b>Belastingen en premies</b>                                  |                |                |
| Overige premies                                                | 0              | 882            |
|                                                                | <u>0</u>       | <u>882</u>     |
| <b>Overige vorderingen</b>                                     |                |                |
| Provincie Limburg, nog te ontvangen bijdrage vanaf 2019        | 11.000         | 5.500          |
| Te factureren inzake INTERREG V A Natuur- en Bosbrandpreventie | 4.475          | 0              |
| Vooruitbetaalde kosten                                         | 2.337          | 2.253          |
|                                                                | <u>17.812</u>  | <u>7.753</u>   |
| <b>Liquide middelen</b>                                        |                |                |
| Kas                                                            | 891            | 891            |
| ING bank                                                       | 122.507        | 38.131         |
| Sparkasse                                                      | 15.479         | 129.422        |
| ING Bank spaarrekening                                         | 64             | 64             |
| Gelden onderweg                                                | 0              | 9.487          |
|                                                                | <u>138.941</u> | <u>177.995</u> |

|                                           | 2020           | 2019         |
|-------------------------------------------|----------------|--------------|
|                                           | €              | €            |
| <b>Exploitatie reserve</b>                |                |              |
| Stand per 1 januari                       | 8.917          | 8.841        |
| Exploitatieresultaat boekjaar             | (50.593)       | 0            |
| Uit bestemmingsreserve algemene projecten | 36.135         | 0            |
|                                           | <u>(5.541)</u> | <u>8.917</u> |

**Bestemmingsreserves**

Deze reserves zijn gevormd, conform bestuursbesluit, ten behoeve van het realiseren van de projecten en toekomstige verplichtingen uit hoofde van de herdruk van wandelboeken en -kaarten.

Bestemmingsreserve algemene projecten

|                       |          |               |
|-----------------------|----------|---------------|
| Stand per 1 januari   | 36.315   | 36.135        |
| Ottrekking            | (36.315) | 0             |
| Stand per 31 december | <u>0</u> | <u>36.135</u> |

Bestemmingsreserve herdruk wandelboeken en -kaarten

|                               |              |              |
|-------------------------------|--------------|--------------|
| Stand per 1 januari           | 3.000        | 3.000        |
| Bestemming resultaat boekjaar | 0            | 0            |
| Stand per 31 december         | <u>3.000</u> | <u>3.000</u> |

**Kortlopende schulden****Crediteuren**

|                    |              |               |
|--------------------|--------------|---------------|
| Handelscrediteuren | <u>1.597</u> | <u>10.283</u> |
|--------------------|--------------|---------------|

**Belastingen en premies**

|                |              |            |
|----------------|--------------|------------|
| Loonheffing    | 0            | 0          |
| Omzetbelasting | 1.505        | 788        |
|                | <u>1.505</u> | <u>788</u> |

|                                                                              | 2020           | 2019           |
|------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|
|                                                                              | €              | €              |
| <b>Overige schulden*</b>                                                     |                |                |
| Reservering subsidie provincie Limburg – regie Natuur- en Bosbrandbeheersing | 122.375        | 0              |
| Reservering INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald                    | 0              | 6.579          |
| Reservering INTERREG V A Natuur- en Bosbrandpreventie                        | 31.650         | 126.262        |
| Jaarrekening, administratie en begeleiding                                   | 6.218          | 0              |
| Overige schulden                                                             | 146            | 0              |
|                                                                              | <u>160.389</u> | <u>132.841</u> |

**\* Toelichting overige schulden**

De reservering voor het project “provincie Limburg – regie Natuur- en Bosbrandbeheersing” betreft een subsidievoorschot voor de gehele looptijd van het project (tot 1 april 2022) en de reservering van het “INTERREG V A project Natuur- en Bosbrandpreventie” betreft eigen middelen van de projectpartners ter cofinanciering het project.

**Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020**

|                                                | Gerealiseerd<br>2020<br>€ | Begroting<br>2020<br>€ | Gerealiseerd<br>2019<br>€ |
|------------------------------------------------|---------------------------|------------------------|---------------------------|
| <b>Baten</b>                                   |                           |                        |                           |
| Bijdrage deelnemers                            | 55.000                    | 55.000                 | 55.000                    |
| Subsidies                                      | 110.000                   | 110.000                | 110.000                   |
| Projectbijdragen                               | 378.891                   | 255.000                | 591.864                   |
| Diverse ontvangsten                            | 2.715                     | 9.700                  | 5.122                     |
|                                                | <u>546.606</u>            | <u>429.700</u>         | <u>761.986</u>            |
| <u>Bijdrage deelnemers</u>                     |                           |                        |                           |
| Bijdrage Zweckverband Natuurpark Schwalm-Nette | 27.500                    | 27.500                 | 27.500                    |
| Bijdrage Gemeente Beesel                       | 1.274                     | 1.274                  | 1.274                     |
| Bijdrage Gemeente Echt-Susteren                | 3.747                     | 3.747                  | 3.747                     |
| Bijdrage Gemeente Leudal                       | 5.257                     | 5.257                  | 5.257                     |
| Bijdrage Gemeente Maasgouw                     | 2.386                     | 2.386                  | 2.386                     |
| Bijdrage Gemeente Roerdalen                    | 2.888                     | 2.888                  | 2.888                     |
| Bijdrage Gemeente Roermond                     | 4.338                     | 4.338                  | 4.338                     |
| Bijdrage Gemeente Venlo                        | 7.610                     | 7.610                  | 7.610                     |
|                                                | <u>55.000</u>             | <u>55.000</u>          | <u>55.000</u>             |
| <u>Subsidies</u>                               |                           |                        |                           |
| Subsidie Provincie Limburg                     | 55.000                    | 55.000                 | 55.000                    |
| Subsidie MULNV Land Nordrhein-Westfalen        | 55.000                    | 55.000                 | 55.000                    |
|                                                | <u>110.000</u>            | <u>110.000</u>         | <u>110.000</u>            |

|                                                | Gerealiseerd<br>2020 | Begroting<br>2020 | Gerealiseerd<br>2019 |
|------------------------------------------------|----------------------|-------------------|----------------------|
|                                                | €                    | €                 | €                    |
| <b>Projectbijdragen</b>                        |                      |                   |                      |
| INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald* | 10.364               | 0                 | 465.974              |
| INTERREG V A Natuur- en Bosbrandpreventie      | 366.887              | 255.000           | 124.620              |
| Opbrengst wandelkaart en wandelboek            | 1.640                | 1.000             | 1.270                |
|                                                | <u>378.891</u>       | <u>256.000</u>    | <u>591.684</u>       |
| <b>Diverse ontvangsten</b>                     |                      |                   |                      |
| Inkomsten vertalingen                          | 0                    | 0                 | 5.122                |
| Diverse ontvangsten                            | 2.715                | 8.700             | 0                    |
|                                                | <u>2.715</u>         | <u>8.700</u>      | <u>5.122</u>         |
| <b>Projectkosten</b>                           |                      |                   |                      |
| INTERREG V A Cultuurgeschiedenis Verdigitaald* | 39.226               | 2.500             | 415.974              |
| INTERREG V A Natuur- en Bosbrandpreventie      | 301.887              | 190.000           | 104.620              |
| Kosten Water.Wandel.Wereld                     | 0                    | 5.000             | 3.787                |
| Boek Natuur voor Elkaar                        | 12                   | 0                 | 1.320                |
| Aankoop wandelkaart en wandelboeken            | 578                  | 1.000             | 637                  |
|                                                | <u>341.703</u>       | <u>198.500</u>    | <u>526.338</u>       |

**\* Toelichting projectbijdragen en -kosten INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie**

**\* Projectkosten/projectbijdragen**

In verband met de financiële eindafwikkeling van het INTERREG V-A project Cultuurgeschiedenis Verdigitaald en de daaraan verbonden restitutie van eigen middelen aan de projectpartners is het resultaat van het project in 2020 geringer dan gepland en negatief.

|                          | Gerealiseerd<br>2020<br>€ | Begroting<br>2020<br>€ | Gerealiseerd<br>2019<br>€ |
|--------------------------|---------------------------|------------------------|---------------------------|
| <b>Personeelskosten*</b> |                           |                        |                           |
| Salarissen               | 150.237                   | 0                      | 136.215                   |
| Jubileumuitkering        | 3.370                     | 0                      | 0                         |
| Sociale premies          | 49.579                    | 0                      | 42.305                    |
| Overige personeelskosten | 10.948                    | 0                      | 9.869                     |
| Personeelskosten         | 0                         | 192.000                | 0                         |
|                          | 214.134                   | 192.000                | 188.124                   |

Personeelsleden

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar bedraagt: 1,8 (2019: 1,8).

|                       | Gerealiseerd<br>2020<br>€ | Begroting<br>2020<br>€ | Gerealiseerd<br>2019<br>€ |
|-----------------------|---------------------------|------------------------|---------------------------|
| <b>Afschrijvingen</b> |                           |                        |                           |
| Inventaris            | 1.276                     | 400                    | 1.276                     |

**Bureau- en administratiekosten**

|                                                             |        |        |        |
|-------------------------------------------------------------|--------|--------|--------|
| Huur kantoor en facilitering kantoor                        | 9.144  | 7.500  | 9.974  |
| Inhuur financiële- en secretariaatsadministratie            | 5.004  | 9.000  | 7.437  |
| Informatie- en communicatietechnologie (ICT)                | 10.450 | 5.000  | 9.276  |
| Rente en kosten bankrekeningen                              | 325    | 300    | 362    |
| Kosten kantoor, technische kantoormiddelen en benodigdheden | 1.724  | 2.000  | 1.090  |
| Kosten controle accountant                                  | 11.521 | 15.000 | 14.249 |
| Contributies                                                | 970    | 0      | 811    |
| Vertalingen, telefoon, representatie, verzekeringen         | 948    | 0      | 2.627  |
| Algemene kosten                                             | 0      | 0      | 346    |
|                                                             | 40.086 | 38.800 | 46.172 |

Het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette wordt per 31 december 2020 gevormd door:

| Naam                  | Functie bij deelnemer                | Functie                 | Bezol- |
|-----------------------|--------------------------------------|-------------------------|--------|
|                       |                                      | Openbaar Lichaam        | diging |
|                       |                                      | <b>Grenspark MSN</b>    |        |
| Dhr. A. Budde         | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Voorzitter AB / DB      | 0      |
| Mw. E. Cuijpers       | Wethouder gemeente Roerdalen         | Bestuurslid             | 0      |
| Mw. M. Dittrich       | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. F.-J. Draack     | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Bestuurslid             | 0      |
| Mw. E. Enk            | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. R. Evers         | Wethouder gemeente Roermond          | Bestuurslid             | 0      |
| Mw. D. Heesakkers     | Wethouder gemeente Beesel            | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. P. Heks          | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. J. Lalieu        | Wethouder gemeente Maasgouw          | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. R. Lind          | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Bestuurslid             | 0      |
| Mw. M. Pollux-Linssen | Wethouder gemeente Venlo             | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. P. Pustjens      | Wethouder gemeente Echt-Susteren     | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. dr. F. Schmitz   | Bestuurslid Natuurpark Schwalm-Nette | Bestuurslid             | 0      |
| Dhr. A. Walraven      | Wethouder gemeente Leudal            | Plv. voorzitter AB / DB | 0      |

### Ondertekening jaarrekening

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 18 maart 2021

Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

A. Budde  
voorzitter

L.A.F. Reylink  
secretaris

**Resultaatbestemming 2020**

|                                                                                      |          |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----------|
|                                                                                      | €        |
| <b>Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten</b>                             | (50.593) |
| <b>Werkelijke toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de exploitatiereserves</b> |          |
| <i>Exploitatie reserve</i>                                                           |          |
| Onttrekking aan de exploitatie reserve 2020                                          | (50.593) |
| Gerealiseerd resultaat na bestemming                                                 | <u>0</u> |

## **OVERIGE GEGEVENS**

Aan het Algemeen Bestuur van  
Openbaar Lichaam Duits-Nederlands  
Grenspark Maas-Swalm-Nette  
Kapellerpoort 1  
6041 HZ ROERMOND

KSG Registeraccountants B.V.  
Stationstraat 4  
5953 GX Reuver  
Postbus 4785  
5953 ZK Reuver  
Tel. +31(0)77-4740000  
KvK 12063939  
www.ksg.nl

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark  
Maas-Swalm-Nette

### A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

#### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette per 31 december 2020 en van de baten en lasten over 2020 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. het overzicht van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving, de Sisa-bijlage en andere toelichtingen.

#### Basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit begroting en verantwoording provincies

en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### **Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd**

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

#### **Materialiteit**

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening voor fouten en onzekerheden gebaseerd op respectievelijk 1% van de lasten (incl. toevoegingen aan reserves) en 3% van de lasten. Dit geldt zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid. De materialiteit voor fouten betreft derhalve €6.000 en voor onzekerheden €18.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan hun tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de grens van €300 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

#### **Kernpunten van onze controle**

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De

kernpunten van onze controle hebben wij met het Algemeen Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

### ***Juistheid baten en lasten***

Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Gemeenschappelijke Regeling heeft als doel het bevorderen van het recreatief gebruik van de natuur –en leefgebieden in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Hiervoor ontvangt het Openbaar Lichaam bijdragen van de deelnemende gemeenten. Gezien de doelstelling van het Openbaar Lichaam hebben we ons met name gericht op de controle op de juiste baten en lasten. Dit heeft geleid tot een volledig gegevensgerichte controleaanpak waarbij integraal alle baten en lasten met onderliggende beschikkingen c.q. kostenfacturen en bankafschriften zijn afgestemd.

### ***Bestemmingsreserves***

In 2016 heeft het bestuur de bestemmingsreserves projecten en herdruk wandelboeken en -kaarten van respectievelijk €36.135 en €3.000 geaccordeerd. Ultimo boekjaar bedraagt het totaal van de bestemmingsreserves 2% van het balanstotaal. Gedurende de jaarrekeningcontrole hebben we vastgesteld dat de bestemmingsreserves volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Gemeentewet juist gewaardeerd zijn.

## **B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie**

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- het bestuursverslag;
- paragrafen conform art. 26 het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- programmaverantwoording 2020.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 213, lid 3, onder d, Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

### **C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

#### **Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur voor de jaarrekening**

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Tevens is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten, balansmutaties en aspecten. Dit houdt in dat deze bedragen en aspecten in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen. Het Dagelijks Bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de WNT -eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of het Openbaar Lichaam in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling en inzicht verstrekken in het weerstandsvermogen en risicobeheersing van het Openbaar Lichaam. Daarnaast dient het Openbaar Lichaam op basis van de Gemeentewet een begroting bij de provincie Limburg voor 15 november van het boekjaar in te leveren. De provincie Limburg heeft de taak om te controleren of de begroting in financieel evenwicht is en voldoende toezicht op de financiële positie van het Openbaar Lichaam uit te oefenen.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Openbaar Lichaam.

#### **Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit

vereist dat we onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle van de getrouwheid van de jaarrekening en financiële rechtmatigheid van WNT –eisen, gericht op het selecteren van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte WNT –eisen van financiële rechtmatigheid en de redelijkheid van schattingen door het het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Wij houden ook rekening met de gestelde toleranties zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.
- het vaststellen dat de door het het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling en het inzicht in het weerstandsvermogen en risicobeheersing aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het Openbaar Lichaam haar uitvoeringstaken kan voortzetten zonder door het Rijk onder financiële curatele gesteld te worden. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te

vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring.

Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het Openbaar Lichaam onder curatele van de Provincie komt te staan.

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen volgens de inrichtingseisen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw en rechtmatig beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het Algemeen Bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Reuver, 18 maart 2021

KSG Registeraccountants B.V.

drs. P.J.D. Bosch RA



# BIJLAGE 3

**Conceptbegroting 2022**  
**Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette**

## Inhoudsopgave

|     |                                                       |    |
|-----|-------------------------------------------------------|----|
| 1   | Uitgangspunten opstelling begroting 2022 .....        | 3  |
| 2   | Programmabegroting 2022 .....                         | 3  |
| 3.  | Paragrafen .....                                      | 5  |
| 3.1 | Paragraaf Financiële structuur .....                  | 5  |
| 3.2 | Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement..... | 6  |
| 3.3 | Paragraaf Financiering.....                           | 7  |
| 3.4 | Paragraaf Bedrijfsvoering (Overhead).....             | 8  |
| 3.5 | Paragraaf verbonden partijen .....                    | 8  |
| 4.  | Begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025.....      | 9  |
| 4.1 | Begroting .....                                       | 9  |
| 4.2 | Toelichting op baten en lasten 2022 .....             | 11 |
| 5   | Balansprognose .....                                  | 12 |
|     | Bijlage 1: werkzaamheden 2022 .....                   | 13 |

## 1 Uitgangspunten opstelling begroting 2022

Voor u ligt de conceptbegroting 2022 van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette (Grenspark MSN).

De begroting 2022 is opgesteld in overeenstemming met de vigerende regels van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies).

De conceptbegroting is op 19 maart door het dagelijks bestuur vastgesteld en wordt bij deze voor eventueel commentaar/zienswijze aan de deelnemers toegezonden. Het dagelijks bestuur is voornemens de begroting 2022 op 25 juni 2021 ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan te bieden.

Met het besluit van de begroting van 2019 door het Algemeen Bestuur op 29 juni 2018 is, gehoord de deelnemers van het openbaar lichaam, ook de kadernota 2019-2022 van Grenspark MSN vastgesteld. Daarmee zijn ook belangrijkste uitgangspunten voor het financiële beleid voor 2022 vastgelegd.

## 2 Programmabegroting 2022

Grenspark MSN heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één programma “Grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting”. Het programma ondersteunt de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling: behartiging van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende samenwerking, waarbij de meerwaarde van de samenwerking gericht is op het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijk landschap, de schoonheid, de wezenskenmerken en de verzorging en de ordening daarvan, met inachtneming van de economische, culturele en sociale aard. Alle werkzaamheden binnen dit programma vallen onder het taakveld: toerisme (landschap en marketing).

Het Grenspark MSN heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren op de voornoemde gebieden. Het Grenspark MSN voert binnen deze taak daartoe vooral projecten uit. Het Grenspark MSN vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese, nationale en regionale subsidies. Het verleent financiële middelen aan derden. Het verzorgt binnen deze taak doelmatige public relations. Het adviseert de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling, overheden en instellingen bij grensoverschrijdende aangelegenheden.

De bedrijfsvoering is onder de paragraaf overhead opgenomen.

### Doelstellingen

Het beoogde **maatschappelijke effect** is:

- Verhogen van de kwaliteit van de grensoverschrijdende samenwerking.
- Het leveren van kwalitatief hoge adviezen. Efficiënt en professioneel, dus deskundig, relevant en binnen gestelde termijnen.
- Verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap en van de recreatieve en toeristische infrastructuur.
- Vergroten grensoverschrijdend maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijk kwaliteitsbehoud.
- Verhoging van de kennis en recreatief en toeristische gebruik van de andere kant van de grens.

De **doelgroep** is:

- Gemeentebesturen Nederlandse deelnemers, algemeen bestuur Duitse deelnemer Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette en overige bestuurders.
- Alle burgers als (potentiële) gebruiker van de openbare ruimte en aanbieders van evenementen als excursies, wandel en fietstochten en aanverwante evenementen op het gebied van natuur en landschap, cultuurgeschiedenis en milieueducatie.

- Medewerkers van de deelnemers.
- Stakeholders van het Grenspark MSN met name op het gebied van behoud en ontwikkeling van natuur en landschap, recreatie en toerisme en de milieueducatie.

Het **beleid** van Grenspark MSN is vastgelegd in:

- De Gemeenschappelijke Regeling Grenspark MSN in werking getreden op 1 juli 2016. Deze is gebaseerd op de eerdere regeling van juni 2002. In de regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam ingesteld, gevestigd te Roermond. Het ambtsgebied wordt gevormd door het grondgebied van de Nederlandse deelnemende gemeenten en het ambtsgebied van het Zweckverband Naturpark-Schwalm-Nette als Duitse deelnemer.
- De kadernota 2019-2022 zoals op 29 juni 2018 door het algemeen bestuur besloten.

Grenspark MSN werkt in alle opzichten klantgericht (bestuurders, burgers en medewerkers van de deelnemers, de provincie Limburg, de deelstaat Noordrijn-Westfalen en de stakeholders). Grenspark MSN moet als Gemeenschappelijke Regeling in staat zijn om als zelfstandige organisatie deze rol te vervullen. Daartoe behoort een goed geëquipeerde organisatie qua personeel en qua huisvesting.

De verantwoording over het gevoerde financiële beleid en de uitgevoerde werkzaamheden vindt plaats door middel van het verslag van werkzaamheden en het jaarverslag, die ieder jaar in het vroege voorjaar aan de raden van de deelnemende gemeenten en het Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette wordt gezonden en die daarna in de voorjaarsvergadering van het Algemeen Bestuur van het Grenspark MSN worden vastgesteld.

Prioriteiten in het programma en het taakveld zijn:

- Organiseren grensoverschrijdende projecten
- Advisering bestuurders en medewerkers van deelnemers, burgers en stakeholders
- Voorlichting, public relations en faciliteren samenwerking

Onderstaande tabel geeft de kwalitatieve doelen voor elke prioriteit weer.

| Prioriteit                       | Kwalitatieve doelstelling                                                                                                                             | Kwantitatieve doelstelling                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Projecten                        | Aanvragen subsidies en financiering en uitvoering van (grensoverschrijdende) projecten.                                                               | Gemiddeld een projectaanvraag en projectrealisatie per jaar.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Advisering                       | Het Grenspark MSN geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en informatie over relevante thema's en over de Nederlands-Duitse samenwerking meer algemeen. | Binnen de projecten vindt jaarlijkse advisering van bestuurders in project begeleidende stuurgroepen plaats. Verder vindt projectgebonden gemiddeld elk kwartaal advisering van medewerkers van deelnemers en stakeholders plaats in werkgroepen. Voor het overige wordt wekelijks (en binnen projecten dagelijks aan projectpartners) gevraagd en ongevraagd onbezoldigd advies over grensoverschrijdende aangelegenheden gegeven aan bestuurders, burgers en medewerkers deelnemers en stakeholders. |
| Voorlichting, pr en facilitering | Het Grenspark MSN verzorgt een adequate voorlichting en pr binnen de projecten en                                                                     | In samenwerking met de deelnemers, stakeholders en burgers wordt jaarlijks een programma van evenementen (ca. 600) opgesteld en door het Grenspark MSN tweetalig op de website openbaar gemaakt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|  |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | borgt de daaruit voortvloeiende PR. | <p>Het Grenspark MSN onderhoudt een website met algemene en projectinformatie die regelmatig wordt geactualiseerd en maakt gebruik van social media met postings van actualiteiten. Het aantal bezoeken aan de website is een goede indicator voor de voorlichting en communicatie</p> <p>Bij de uitvoering van de projecten worden bij de start en het afsluiten van projecten regelmatige bijeenkomsten georganiseerd (gemiddeld een per jaar) voor o.a. subsidiegevers, bestuurders, projectpartners en pers.</p> |
|--|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Activiteiten om de doelstellingen te bereiken.

- In samenwerking met deelnemers en partners: opstellen projectaanvragen, financiering en cofinanciering van projecten, coördinatie en uitvoering grensoverschrijdende projecten.
- Voorlichtingsbijeenkomsten en workshops in verband met de uitvoering en realisatie van projecten.
- Opstellen jaarverslagen en begrotingen.
- Onderhouden tweetalige websites en permanente actualisering
- Promotie van gerealiseerde PR instrumenten
- Voorlichting via social media met actuele postings en persbijeenkomsten.
- In samenwerking met deelnemers en stakeholders jaarlijks aanbod aan tweetalige evenementenkalender voor natuur- en landschapsbelevissen, cultuurgeschiedenis en milieueducatie activiteiten.
- Coördinatie beheer en onderhoud en promotie van de premiumwandelproutes Water.Wandel.Wereld in samenwerking met Duitse deelnemer en Routebureau Noord en Midden Limburg. Beheer en onderhoud van de betreffende website en beschikbaar stellen en actualiseren routekaartjes.
- Faciliteren van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.
- Beheer van de app en internetsite: “Langs sporen – biografie van een landschap”

Het werkplan in bijlage 1 geeft de prioritaire werkzaamheden voor het jaar 2022 in overzichtsvorm weer.

### 3. Paragrafen

#### 3.1 Paragraaf Financiële structuur

De huidige financiële structuur van het Grenspark MSN is gebaseerd op subsidies van de provincie Limburg (25%), de deelstaat Noordrijn-Westfalen (25%), de bijdrage van de gezamenlijke deelnemers (25%) en uit vergoedingen voor de personeelsinzet in grensoverschrijdende en andere projecten (25%). De subsidie van de provincie Limburg en de deelstaat Noordrijn-Westfalen zijn gebaseerd op subsidiebeschikkingen voor 2019-2022, die in 2018 zijn afgegeven.

De bijdrage van de deelnemers wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling voor de helft betaald door de Duitse deelnemer en voor de helft door de Nederlandse deelnemende gemeenten. De afzonderlijke bijdragen van de Nederlandse deelnemers worden voor de helft berekend op basis van de oppervlakte en voor de helft op basis van het aantal inwoners van de deelnemende gemeentes. De betreffende bijdragen zijn voor de periode 2019-2022 door het algemeen bestuur op 1 december 2017 besloten onder voorwaarde dat de subsidies door de provincie Limburg en de deelstaat NRW worden voortgezet. Aan deze voorwaarde is met de ontvangen subsidiebeschikkingen voldaan.

### **3.2 Paragraaf Weerstandvermogen en risicomanagement**

#### Weerstandvermogen

Uitgangspunt voor het opnemen van voorzieningen en reserves:

Bij een overtollig saldo aan het einde van de subsidieperiode wordt de subsidie aan het Grenspark MSN naar rato gekort. Daarom kan een positieve exploitatiereserve aan het einde van de subsidieperiode niet persé aan de algemene reserve of de bestemmingsreserve worden toegevoegd.

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 mei 2017 besloten een maximumplafond van € 50.000,- in de exploitatiereserve te storten. Om risico's in toekomstige jaren te beperken heeft het Algemeen Bestuur op 12 mei 2017 besloten om een maximumplafond van € 40.000 als het totaal aan bestemmingsreserves in te stellen.

Op balansdatum is er geen sprake van voorzieningen en/of concrete verplichtingen die betrouwbaar over een langere periode dan 1 jaar zijn te bepalen en tot een uitstroom aan middelen zullen leiden.

Grenspark MSN levert een beperkt aantal producten en dienstverleningen. Dat maakt de bedrijfsvoering per definitie kwetsbaar. Een substantieel deel van de financiering van het Grenspark MSN hangt af van de subsidiëring door de provincie Limburg en de deelstaat NRW. Deze zijn tot en met 2022 geborgd. Een verder risico is de afhankelijkheid van de realisatie van grensoverschrijdende projecten vooral binnen de door de EU gesubsidieerde INTERREG A programma's Nederland-Duitsland. Het huidige INTERREG V-A programma Nederland-Deutschland als onderdeel van de Europese structuurfondsen loopt van 2014-2020. Met name in de overgangperiodes van oude naar nieuwe programma's is realisatie van grensoverschrijdende projecten daardoor mogelijk beperkt. Inhoud en subsidiemogelijkheden van de nieuwe INTERREG programma's 2021-2027 zijn thans nog niet operationeel.

Het succes en de mogelijkheden voor de subsidiëring van grensoverschrijdende projecten wordt beïnvloed door:

- Stand van de economie.
- Overeenkomsten van de doelstellingen van het Grenspark met doelstellingen van de Europese, nationale en provinciale subsidieprogramma's.
- De mogelijkheden van eventuele projectpartners al of niet eigen middelen bij te kunnen dragen aan grensoverschrijdende projecten.

#### Risicomanagement

In geval van uittreding zijn uittredende deelnemers tegenover het openbaar lichaam aansprakelijk voor de tot dan toe ontstane verplichtingen naar rato van de bijdrage van de deelnemers. De aansprakelijkheid van uitgetreden leden voor lange termijnschulden uit ontstane verplichtingen van het openbaar lichaam, is beperkt tot de concrete bedragen, die tot het tijdstip van de feitelijke uittreding naar rato zijn ontstaan. Conform de regeling kan uittreding slechts geschieden met inachtneming van een opzegtermijn van drie jaar en dient altijd per 31 december te geschieden.

#### Verplichte kengetallen

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie voor de deelnemers van het Grenspark MSN worden zowel in de begroting als jaarrekening de relevante financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van het Grenspark MSN. De kengetallen voor de netto schuldquota, gecorrigeerd voor leningen, voor de grondexploitatie en voor de belastingcapaciteit zijn niet aan de orde en daarom niet opgenomen.

De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte het Grenspark MSN beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. Kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Ze vormen een basis voor de beoordeling, hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de analyse en individuele beoordeling van de financiële kengetallen. In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de relevante financiële kengetallen.

| <b>Financiële kengetallen</b> | Streef-waarde | Jaar-rekening 2020 | Jaar-rekening 2019 | Begroting 2021 | Begroting 2022 | Raming 2023 | Raming 2024 | Raming 2025 |
|-------------------------------|---------------|--------------------|--------------------|----------------|----------------|-------------|-------------|-------------|
| Netto schuldquote             | $\leq 0\%$    | 1,2%               | -5,6%              | -15,1%         | -12,0%         | -14,5%      | -15,2%      | -15,3%      |
| Solvabiliteitsratio           | $\geq 20\%$   | -1,6%              | 25,0%              | 27,3%          | 27,3%          | 27,7%       | 27,7%       | 27,7%       |
| Structurele exploitatieruimte | $\geq 0\%$    | 0,0%               | 0,0%               | 1,3%           | 1,0%           | 0,8%        | 0,8%        | 0,8%        |

- (1) Een negatieve netto schuldquote betekent een overschot.
- (2) Hoe hoger het percentage hoe beter Grenspark MSN is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt Grenspark MSN zich op glad ijs.
- (3) Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0 % zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is Grenspark MSN structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder rente en aflossing van leningen) te dekken.

### 3.3 Paragraaf Financiering

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden van en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het belangrijkste uitgangspunt van de treasuryfunctie is het beheersen van risico's. Het aangaan en verstrekking van geldleningen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Daarnaast moeten uitzettingen een prudent karakter hebben en mogen niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's.

Het totaal van de reserves en voorzieningen zorgt voor een financieringsoverschot. Dat wordt slechts ten deel gebruikt als intern financieringsmiddel. De interne financiering is nodig omdat de deelnemende gemeenten er gemiddeld 4 weken over doen om de facturen te betalen en omdat facturering van projecten veelal dient te geschieden op basis van voorfinanciering.

#### Renterisiconorm

Doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dat wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geldende markttarieven. De norm stelt dat per jaar maximaal 20 % van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening, zij het dat een minimum geldt van € 2,5 miljoen. Over dat minimumbedrag mag dus altijd risico worden gelopen. Omdat Grenspark MSN geen langlopende leningen heeft is duidelijk dat het minimum niet wordt overschreden en dus wordt voldaan aan de norm.

#### Kasgeldlimiet

Doel van de limiet is de vlottende schuld te beperken. Het wordt berekend door een percentage te nemen van de omvang van de begroting per 1 januari. Het percentage is gesteld op 8,2 %. Concreet betekent het voor Grenspark MSN, dat wanneer de vlottende schuld een stand van € 18.751 overschrijdt er geconsolideerd moet worden (d.w.z. financieringsmiddelen omzetten van korte naar lange termijn). Er

geldt echter een minimumbedrag van € 300.000. Grenspark MSN voldoet aan de norm omdat er een financieringsoverschot is.

### **3.4 Paragraaf Bedrijfsvoering (Overhead)**

#### Algemeen

Grenspark MSN is te typeren als een slagvaardige organisatie met een hoge deskundigheid, ervaring en kwaliteit van dienstverlening. De deelnemers, projectpartners, subsidiegevers en klanten van Grenspark MSN zijn over het algemeen tevreden over de dienstverlening door de combinatie van de grensoverschrijdende kennis, snelle advisering en het grensoverschrijdend faciliteren.

Het Grenspark MSN heeft een formatie van 1,88 fte, verdeeld over twee personen. De medewerkers van het secretariaat voeren het werkproces uit. Zij hebben een Nederlandse universitaire opleiding en zijn van het mannelijke geslacht (100%).

Boekhouding en secretariaatsvoering worden op basis van een gesloten overeenkomst uitgevoerd door een medewerkster van de Stichting Ons WCL en op basis gewerkte uren afgerekend.

In verband met de mogelijke afname van werkzaamheden als gevolg van stoppen subsidieringen en/of de uittreding van een gemeente, wordt de omvang van de formatie beperkt gehouden. Eventuele toename van werkzaamheden door succesvolle acquisitie van projecten worden opgevangen door inhuur van externe adviseurs en/of de tijdelijke en beperkte uitbreiding van de formatie. Vooralsnog wordt in de begroting 2022 geen rekening gehouden met boventallige medewerkers en/of tijdelijke uitbreiding van de formatie.

De loonadministratie, het opstellen van de jaarrekening en de controle van de jaarrekening wordt in opdracht van het Grenspark MSN door externe adviseurs uitgevoerd.

Conform besluit van het algemeen bestuur volgen de arbeidsvoorwaarden en CAO van het Grenspark MSN de Regeling Arbeidsvoorwaarden Gemeente Roermond (RAGR).

#### Functioneren

Er wordt gemiddeld tweewekelijks werkoverleg gevoerd met de medewerkers.

Ieder twee jaar vindt een combinatie van een functionering- en beoordelingsgesprek plaats, daarbij wordt tevens de opleidingsbehoefte besproken.

#### Automatisering

Op het kantoor worden de gebruikelijke Officeapplicaties gebruikt. De computers worden gemiddeld elke vier jaar vervangen. Voor het beheer van de internetsite en de opgenomen databestanden zijn beheerscontracten met externe adviseurs gesloten.

#### Huisvesting

Het Grenspark MSN is huurder van een bedrijfsruimte in het bedrijfsverzamelgebouw Kapellerpoort 1 in Roermond. Gebaseerd op een overeenkomst met de Stichting Ons WCL worden een server en kopieerapparaat gemeenschappelijk gebruikt en de lopende kosten op basis van gebruik gedeeld.

### **3.5 Paragraaf verbonden partijen**

Grenspark MSN is als gemeenschappelijke regeling een verbonden partij voor de 7 deelnemende Nederlandse gemeenten in Limburg en het Duitse Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette. Grenspark MSN heeft geen samenwerkingsverbanden met derde partijen met een verantwoordelijkheid of beslissingsbevoegdheid in een bestuur. Grenspark MSN is lid van de EUROPARC federatie, de Europese koepelorganisatie van natuur- en nationale parken in Europa, waarvoor contributie verschuldigd is. Aan de jaarvergaderingen van de organisatie wordt regelmatig deelgenomen.

#### **4. Begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025**

##### **4.1 Begroting**

\* De op de volgende pagina weergegeven begroting 2022 is op (*datum*) door het algemeen bestuur vastgesteld.

| Begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 (bedragen in €)                                                            |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|-------------------|-----------------|----------------|-------------|-------------|-------------|
| Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| Taakveld natuur, landschap, toerisme en marketing                                                                      |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| SALDO VAN BATEN EN LASTEN                                                                                              |                                                                          | Jaarrekening 2020 | Begroting 2021* | Begroting 2022 | raming 2023 | raming 2024 | raming 2025 |
| LASTEN                                                                                                                 |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| 1                                                                                                                      | INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld                                        | 0                 | 4.500           | 0              | 0           | 4.500       | 0           |
| 2                                                                                                                      | INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Verdigitaal                             | 39.226            | 0               | 1.000          | 0           | 0           | 0           |
| 3                                                                                                                      | INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie                                | 297.413           | 0               | 0              | 0           | 0           | 0           |
| 4                                                                                                                      | Provincie regie Natuur en Bosbrandbeheersing                             | 0                 | 0               | 34.000         | 0           | 0           | 0           |
| 5                                                                                                                      | Boek Natuur voor elkaar MSN                                              | 12                | 0               | 0              | 0           | 0           | 0           |
| 6                                                                                                                      | Aankoop wandelkaarten en wandelboeken                                    | 578               | 1.000           | 1.000          | 2.500       | 2.500       | 2.500       |
| 7                                                                                                                      | project NP De Meinweg nieuwe stijl                                       | 0                 | 0               | 20.000         | 20.000      | 0           | 0           |
| 8                                                                                                                      | Overige projectkosten (o.a. eigenaandeel INTERREG V-A)                   | 0                 | 3.000           | 3.000          | 2.000       | 2.000       | 2.000       |
| TOTAAL LASTEN                                                                                                          |                                                                          | 337.229           | 8.500           | 59.000         | 24.500      | 9.000       | 4.500       |
|                                                                                                                        |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| BATEN                                                                                                                  |                                                                          | Jaarrekening 2020 | Begroting 2021* | Begroting 2022 | raming 2023 | raming 2024 | raming 2025 |
| 1                                                                                                                      | INTERREG IV-A Water.Wandel.Wereld                                        | 0                 | 4.500           | 0              | 0           | 4.500       | 0           |
| 2                                                                                                                      | INTERREG V-A Cultuurgeschiedenis Digitaal                                | 10.364            | 0               | 0              | 0           | 0           | 0           |
| 3                                                                                                                      | INTERREG V-A Natuur- en Bosbrandpreventie                                | 362.413           | 0               | 0              | 0           | 0           | 0           |
| 4                                                                                                                      | Provincie regie Natuur en Bosbrandbeheersing                             | 0                 | 0               | 46.000         | 0           | 0           | 0           |
| 5                                                                                                                      | INTERREG P2P Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterpaden                     | 0                 | 19.000          | 0              | 0           | 0           | 0           |
| 6                                                                                                                      | Opbrengsten wandelkaarten en wandelboeken                                | 1.640             | 1.000           | 1.000          | 2.000       | 2.000       | 2.000       |
| 7                                                                                                                      | project NP De Meinweg nieuwe stijl                                       | 0                 | 0               | 40.000         | 40.000      | 0           | 0           |
| 8                                                                                                                      | Overige inkomsten nieuwe projecten                                       | 0                 | 45.000          | 45.000         | 38.000      | 61.000      | 62.500      |
| TOTAAL BATEN                                                                                                           |                                                                          | 374.417           | 69.500          | 132.000        | 80.000      | 67.500      | 64.500      |
| PROGRAMMA RESULTAAT                                                                                                    |                                                                          | 37.188            | 61.000          | 73.000         | 55.500      | 58.500      | 60.000      |
|                                                                                                                        |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN                                                                                       |                                                                          | 37.188            | 61.000          | 73.000         | 55.500      | 58.500      | 60.000      |
|                                                                                                                        |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| OVERHEAD                                                                                                               |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| SALDO VAN BATEN EN LASTEN                                                                                              |                                                                          | Jaarrekening 2020 | Begroting 2021* | Begroting 2022 | raming 2023 | raming 2024 | raming 2025 |
| LASTEN                                                                                                                 |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| 1                                                                                                                      | Personeelskosten                                                         | 214.134           | 184.000         | 196.000        | 197.000     | 198.000     | 200.000     |
| 2                                                                                                                      | Huisvestingskosten                                                       | 9.144             | 9.500           | 9.500          | 9.500       | 10.000      | 10.000      |
| 3                                                                                                                      | Inhuur financiële - en secretariaatsadministratie                        | 5.004             | 7.500           | 7.500          | 6.000       | 6.000       | 6.000       |
| 4                                                                                                                      | ITC                                                                      | 10.450            | 10.000          | 10.000         | 10.000      | 10.500      | 11.000      |
| 5                                                                                                                      | Bedrijfsmiddelen kantoor                                                 | 1.724             | 1.000           | 1.500          | 1.500       | 1.500       | 1.500       |
| 6                                                                                                                      | Bedrijfsvoering (accountant, jaarverslag, verzekeringen, telefoon, etc.) | 13.439            | 15.000          | 14.000         | 14.000      | 14.500      | 15.100      |
| 7                                                                                                                      | Lasten bankrekening                                                      | 325               | 400             | 300            | 500         | 400         | 400         |
| 8                                                                                                                      | Afschrijvingen                                                           | 1.276             | 1.275           | 1.200          | 1.000       | 1.000       | 1.000       |
| TOTAAL LASTEN OVERHEAD                                                                                                 |                                                                          | 255.496           | 228.675         | 240.000        | 239.500     | 241.900     | 245.000     |
| BATEN                                                                                                                  |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| 1                                                                                                                      | Zweckverband Naturpark Schwalm-Nette                                     | 27.500            | 27.500          | 27.500         | 30.000      | 30.000      | 30.000      |
| 2                                                                                                                      | Gemeente Beesel                                                          | 1.274             | 1.274           | 1.274          | 1.390       | 1.390       | 1.390       |
| 3                                                                                                                      | Gemeente Echt-Susteren                                                   | 3.747             | 3.747           | 3.747          | 4.088       | 4.088       | 4.088       |
| 4                                                                                                                      | Gemeente Leudal                                                          | 5.257             | 5.257           | 5.257          | 5.735       | 5.735       | 5.735       |
| 5                                                                                                                      | Gemeente Maasgouw                                                        | 2.386             | 2.386           | 2.386          | 2.603       | 2.603       | 2.603       |
| 6                                                                                                                      | Gemeente Roerdalen                                                       | 2.888             | 2.888           | 2.888          | 3.151       | 3.151       | 3.151       |
| 7                                                                                                                      | Gemeente Roermond                                                        | 4.338             | 4.338           | 4.338          | 4.732       | 4.732       | 4.732       |
| 8                                                                                                                      | Gemeente Venlo                                                           | 7.610             | 7.610           | 7.610          | 8.302       | 8.302       | 8.302       |
| 9                                                                                                                      | Ministerium MULNV NRW (D)                                                | 55.000            | 55.000          | 55.000         | 60.000      | 60.000      | 60.000      |
| 10                                                                                                                     | Provincie Limburg (NL)                                                   | 55.000            | 55.000          | 55.000         | 60.000      | 60.000      | 60.000      |
| 11                                                                                                                     | Overige inkomsten                                                        | 2.715             | 2.675           | 2.000          | 4.000       | 3.400       | 5.000       |
| 12                                                                                                                     | Rente Bankrekening                                                       | 0                 | 0               | 0              | 0           | 0           | 0           |
| TOTAAL BATEN OVERHEAD                                                                                                  |                                                                          | 167.715           | 167.675         | 167.000        | 184.000     | 183.400     | 185.000     |
| RESULTAAT OVERHEAD                                                                                                     |                                                                          | -87.781           | -61.000         | -73.000        | -55.500     | -58.500     | -60.000     |
|                                                                                                                        |                                                                          |                   |                 |                |             |             |             |
| EINDRESULTAAT                                                                                                          |                                                                          | -50.593           | 0               | 0              | 0           | 0           | 0           |

## 4.2 Toelichting op baten en lasten 2022

### **Programma grensoverschrijdende samenwerking natuur en landschap, recreatie en toerisme en milieueducatie en voorlichting**

#### Baten

- Van het intussen goedgekeurde project “Provincie regie Natuur en Bosbrandbeheersing” worden voor 2022 netto inkomsten verwacht van € 12.000 en voor het project “NP De Meinweg nieuwe stijl” netto inkomsten van € 20.000. Verwacht wordt dat 2022 verdere INTERREG VI-A aanvragen (thema’s Natuur en Bosbrandpreventie en Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterroutes gehonoreerd worden waardoor overige netto inkomsten van € 45.000 gegenereerd kunnen worden.

#### **Bedrijfsvoering (Overhead)**

#### Lasten

- 1. Personeelskosten

De salarissen 2022 zijn geraamd naar peildatum 31 december 2020. De salariskosten zullen lager zijn door de lagere inschaling voor de nieuwe medewerk(st)er.

#### Baten

- 1. t/m 8. Bijdrage deelnemers

De bijdrage van de deelnemers 2022 ter hoogte van € 55.000 is gebaseerd op het besluit van het algemeen bestuur van 1 december 2017 de deelnemersbijdrage voor de periode 2019-2022 vast te stellen op € 55.000/jaar.

- 9. en 10. Subsidies Nordrhein-Westfalen en provincie Limburg.

De subsidies van het Land NRW en de provincie Limburg zijn gebaseerd op de in 2018 afgegeven subsidiebeschikkingen voor de periode 2019-2022.

## 5 Balansprognose

Met de geprognosticeerde balans wordt inzicht verschaft in de ontwikkeling van de reserves en eventuele voorzieningen in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans en de meerjarenraming is in onderstaande tabel weergegeven (bedragen in €).

| <b>ACTIVA ULTIMO JAAR</b>                                  |                           |                        |                        |                    |                    |                    |
|------------------------------------------------------------|---------------------------|------------------------|------------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
| <b>Omschrijving</b>                                        | <b>Jaar-rekening 2020</b> | <b>Begro-ting 2021</b> | <b>Begro-ting 2022</b> | <b>Raming 2023</b> | <b>Raming 2024</b> | <b>Raming 2025</b> |
| <b>VASTE ACTIVA</b>                                        |                           |                        |                        |                    |                    |                    |
| Materiële vaste activa                                     | 3.323                     | 2.383                  | 1.219                  | 55                 | 55                 | 55                 |
| Financiële vaste activa                                    | 735                       | 735                    | 735                    | 735                | 735                | 735                |
|                                                            |                           |                        |                        |                    |                    |                    |
| <b>VLOTTENDE ACTIVA</b>                                    |                           |                        |                        |                    |                    |                    |
| Vorderingen                                                | 13.476                    | 60.000                 | 60.000                 | 60.000             | 60.000             | 60.000             |
| Liquide middelen                                           | 138.941                   | 80.000                 | 80.000                 | 80.000             | 80.000             | 80.000             |
| <b>TOTAAL ACTIVA</b>                                       | <b>156.475</b>            | <b>143.118</b>         | <b>141.954</b>         | <b>140.790</b>     | <b>140.790</b>     | <b>140.790</b>     |
| <b>PASSIVA ULTIMO JAAR</b>                                 |                           |                        |                        |                    |                    |                    |
| <b>Exploitatiereserve</b>                                  | - 41.675                  | 0                      | 0                      | 0                  | 0                  | 0                  |
| <b>Bestemmingsreserve algemene projecten</b>               | 36.135                    | 36.000                 | 36.000                 | 36.000             | 36.000             | 36.000             |
| <b>Bestemmingsreserve herdruk wandelboeken en -kaarten</b> | 3.000                     | 3.000                  | 3.000                  | 3.000              | 3.000              | 3.000              |
| <b>Kortlopende schulden</b>                                | 159.015                   | 104.118                | 104.118                | 102.954            | 101.790            | 101.790            |
| <b>TOTAAL PASSIVA</b>                                      | <b>156.475</b>            | <b>143.118</b>         | <b>143.118</b>         | <b>140.790</b>     | <b>140.790</b>     | <b>140.790</b>     |

Dagelijks bestuur

Roermond, 19 maart 2021

## Bijlage 1: werkzaamheden 2022

### 1 Werkzaamheden t.b.v. het functioneren van het Openbaar Lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette

- ✓ Opstellen verslag van werkzaamheden 2021 en jaarverslag 2021
- ✓ Opstellen begroting en plan van werkzaamheden 2023
- ✓ Organisatie 43<sup>e</sup> en 44<sup>e</sup> vergadering van het Algemeen Bestuur en vergaderingen van het Dagelijks Bestuur

### 2 Voorlichting en communicatie

- ✓ Het beheer en actualisatie van de presentatie op de websites en app
- ✓ Redactie en vertaling van het evenementenprogramma 2022 op de website
- ✓ Onderhouden actieve contacten met de pers en media, (project-)lezingen, artikelen, etc.
- ✓ Deelname workshops, ledenvergadering EUROPARC federatie en TransParcNet etc.
- ✓ Organisatie internationale natuurwerkdag 2022

### 3 Projecten

#### 3.1 Water.Wandel.Wereld

- ✓ Promotie en marketing van de gecertificeerde wandelroutes
- ✓ Ondersteuning acquisitie en uitbreiding nieuwe gecertificeerde routes

#### 3.2 Project Grensoverschrijdend Netwerk Ruiterroutes binnen het INTERREG VI A programma Deutschland-Nederland 2021-2027

- ✓ Aanvraag project en begeleiding uitvoering 2022 met projectpartners.
- ✓ Organisatie werkgroepen, projectgroepen en tussentijdse rapportages
- ✓ Projectvoorlichting en communicatie

#### 3.3 Project Provincie Regie Natuur en Bosbrandbeheersing

- ✓ 1<sup>e</sup> kwartaal 2022 afronden project en aanvragen subsidievaststelling.

#### 3.4 Project NP Meinweg Nieuwe stijl

- ✓ Participatie als projectpartner, coördinatie deelprojecten en inbreng grensoverschrijdende aspecten.

#### 3.5 (Vervolg) INTERREG VI-A Project Natuur en Bosbrandpreventie

- ✓ Na goedkeuring projectaanvraag, coördinatie, projectboekhouding en begeleiding uitvoering.
- ✓ Organisatie werkgroepen, projectgroepen en tussentijdse rapportages
- ✓ Projectvoorlichting en communicatie

#### 3.6 Boek Natuur voor elkaar MSN

- ✓ Promotie en voorlichting boek Natuur voor Elkaar MSN

#### 3.5 Projectacquisitie

- ✓ Ontwikkelen van nieuwe projectideeën op basis van eigen of externe initiatieven en samen met deelnemers van het Grenspark MSN en overige potentiële partners de voorbereiding en het aanvragen van projectsubsidies.

- 4 **Advisering van de deelnemers, overheden en organisaties bij de planning en realisatie van grensoverschrijdende projecten en grensoverschrijdende zaken**
- ✓ Gevraagd en ongevraagd advies (incl. lezingen en voorlichting) geven ter verbetering van de grensoverschrijdende samenwerking en de uitwisseling van informatie conform de doelstellingen van het Grenspark MSN.